

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

ROBERT ROGELJ OMAHEN

***Dejavniki motivacije in
skupinske dinamike pri
plesalcih hip-hopa***

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, maj 2007

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

ROBERT ROGELJ OMAHEN

***Dejavniki motivacije in
skupinske dinamike pri
plesalcih hip-hopa***

DIPLOMSKO DELO

Mentorica: doc. dr. Meta Zagorc

Konzultantka: asist. Tina Jarc Šifrar

Recenzentka: doc. dr. Saša Cecić Erpič

Ljubljana, junij 2007

"Dancers are the athletes of God."

Albert Einstein

IZJAVA

Izjavljam, da je diplomsko delo z naslovom *Dejavniki motivacije in skupinske dinamike pri plesalcih hip-hopa* rezultat mojega lastnega dela.

Robert Rogelj Omahen

ZAHVALA

S tem diplomskim delom zaključujem obdobje v življenju, ki mi je prineslo veliko lepih trenutkov, dobrih izkušenj in uporabnega znanja. Vse troje bom ponesel s seboj in poskušal v čim večji meri predati ljudem, ki jih bom srečal na svoji življenjski poti.

Nabiranje znanja ni bilo vedno lahko, vendar sem imel ves čas študija ob sebi ljudi, ki so me spodbujali in mi dajali oporo, kadar ni šlo vse tako kot bi moralo iti.

Zato se iskreno zahvaljujem vsem domačim, ki so mi stali ob strani, ter prijateljem in Kaji za vso skrb in spodbudne besede.

Posebno zahvalo dolgujem mentorici dr. Meti Zagorc za vso energijo in nasvete, ki jih je delila z menoj.

Zahvaljujem se tudi mag. Vidu Mesariču za pomoč pri metodološki obdelavi podatkov, dr. Saši Ceciće Erpič za predloge in popravke ter Miri Turk Škraba za jezikovni pregled besedila diplomskega dela.

IZVLEČEK

V času svoje športne kariere športnik naleti na mnoge ovire in pomembne odločitve. Na tej poti nanj vpliva mnogo dejavnikov, ki lahko pomembno vplivajo na doseganje rezultatov, dožemanje športa in konec športne kariere.

V diplomskem delu sem preučeval športnikovo motivacijo, dejavnike, ki so povzročili njegovo športno udejstvovanje in vplivali na konec njegove športne kariere ter videnje prihodnosti plesalca kot športnega delavca.

Za ta namen sem anketiral 81 plesalcev hip-hopa iz treh različnih društev (PK MAK, PK Kazina, ŠD Latino), ki sem jih razdelil v štiri skupine po kriteriju najvišjega doseženega rezultata v dotedanji plesni karieri. Postavil sem pet hipotez, ki so zajemale zunanjo motivacijo, konec športne kariere, prihodnost plesalca kot plesnega delavca in dejavnike udejstvovanja v plesu.

Izkazalo se je, da so se motivi za ples med plesno kariero spremenili in da plesalci danes plešejo iz drugih razlogov, kot so plesali na začetku plesne kariere. Med dejavnike, ki so botrovali začetku plesne kariere, so anketiranci najvišje ocenili sam ples, glasbo in skupino. Med dejavniki, ki jih spremljajo danes, pa sta med prvimi tremi najpogosteje navedena trener in glasba. Prav tako se je izkazalo, da za veliko večino (86 odstotkov) anketiranih plesalcev pomenita rezultat in trener vir pozitivne zunanje motivacije. Izkazalo se je, da se misel na konec športne kariere pojavi pri treh četrtinah plesalcev, pri čemer so mnenja, da bo poškodba tisti dejavnik, ki bo botroval koncu plesne kariere. Skupina članskih plesalcev svetovnih prvakov pa je s slabimi 60 odstotki potrdila trditev, da se v prihodnosti vidijo v vlogi plesnih trenerjev.

Kazalo

Kazalo	- 7 -
Uvod	- 9 -
Ples	- 9 -
Hip-hop	- 9 -
<i>Tekmovanja</i>	- 10 -
Športna kariera	- 10 -
Motivacija	- 11 -
Socialna spodbuda	- 13 -
Samozaupanje	- 14 -
Samoučinkovitost	- 16 -
Samozavest	- 17 -
Konec športne kariere	- 18 -
Predmet in problem	- 20 -
Cilji dela	- 20 -
Delovne hipoteze	- 21 -
Metode dela	- 21 -
Vzorec merjencev	- 21 -
Vzorec spremenljivk	- 21 -
Metode obdelave podatkov	- 22 -
Postopek	- 22 -
Vprašalnik	- 23 -
<i>Vprašalnik je sestavljen iz :</i>	- 23 -
<i>Pregled vprašalnika :</i>	- 23 -
Rezultati in razprava	- 24 -
Analiza dejavnikov plesnega udejstvovanja	- 27 -
Zunanja motivacija – rezultat	- 29 -
Zunanja motivacija – trener	- 31 -
Konec plesne kariere	- 32 -
Plesalčeva prihodnost v vlogi plesnega delavca	- 34 -
Sklep	- 36 -
Literatura	- 40 -
Priloga	- 42 -
Anketni vprašalnik	- 42 -
Rezultati slovenskih plesalcev hip-hopa	- 46 -
Tabele	- 48 -

Pregled tabel :

Tabela 1: Test normalnosti porazdelitve - One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test	- 24 -
Tabela 2: Odstotkovna porazdelitev odgovorov	- 27 -
Tabela 3: Dejavniki začetka kariere	- 27 -
Tabela 4: Trenutni dejavniki kariere	- 28 -
Tabela 5: Statistična porazdelitev odgovorov o spremembi motivov med začetnimi in sedanjimi dejavniki	- 29 -
Tabela 6: Analiza variance odgovorov o spremembi motivov med začetnimi in sedanjimi dejavniki	- 29 -
Tabela 7: Odstotkovna porazdelitev odgovorov	- 29 -
Tabela 8: Statistična porazdelitev o vplivu rezultata na motivacijo.....	- 30 -
Tabela 9: Analiza variance odgovorov o vrednotenju pomembnosti rezultatov.....	- 30 -
Tabela 10: Prikaz statistično značilnih razlik med skupinami	- 30 -
Tabela 11: Odstotkovna porazdelitev odgovorov	- 31 -
Tabela 12: Statistična porazdelitev odgovorov o vplivu trenerja na motivacijo.....	- 31 -
Tabela 13: Analiza variance odgovorov o vrednotenju rezultatov vpliva trenerja na motivacijo	- 32 -
Tabela 14: Odstotkovna porazdelitev odgovorov	- 32 -
Tabela 15: Statistična porazdelitev odgovorov o misli na konec plesne kariere	- 32 -
Tabela 16: Vzroki prenehanja športne kariere	- 33 -
Tabela 17 : Analiza variance dejavnikov vzrokov za konec plesne kariere.....	- 33 -
Tabela 18: Prikaz statistično značilnih razlik med skupinami	- 34 -
Tabela 19: Statistični postopek	- 34 -
Tabela 20: Odstotkovna porazdelitev odgovorov	- 34 -
Tabela 21: Odstotkovna porazdelitev odgovorov	- 35 -
Tabela 22: Analiza variance odgovorov o plesalčevi prihodnosti v obliki plesnega delavca -	35 -

Uvod

Ples

Ples je danes kot tekmovalna športna zvrst ali le kot rekreacija eden izmed vodilnih in s pozitivnim trendom razvijajočih se oblik športnega udejstvovanja. Ples se danes priporoča kot oblika rekreacije in preživljanje prostega časa, saj z njim ohranjamo gibljivost, koordinacijo in ravnotežje, razvijamo občutek za lepoto in zadovoljujemo socialno komponento življenja.

Da je ples v Sloveniji v močnem razvoju, priča veliko število projektov, ki potekajo med mladimi in starimi, kot so npr. Slovenija pleše, Šolski plesni festival, svetovno znana in v Guinnessovo knjigo rekordov zapisana srednješolska četvorka. Plesalci in plesalke z vsega sveta si prizadevajo, da bi vključili ples med olimpijske športe.

Ples je najbolj telesno izrazna umetnostna zvrst in je zato še posebno dragocen, saj pomaga mladim, da postanejo ponosni na svoje telo, na svojo sposobnost za ustvarjalno gibanje in s tem sami nase. (Richey; v: Davines, 1997)

Hip-hop

Hip-hop je predvsem kulturno gibanje, sestavljeno iz številnih elementov. Od stila oblačenja, govorice (slenga) in plesa do glasbe. Hip-hop je bil v svojem začetku sredstvo izražanja le manjših marginaliziranih skupin afro- in latinskoameriške mladine, kasneje pa se je razvil v globalno subkulturo, ki ne pozna meja in je danes multikulturni pojav. Danes je to kulturno gibanje prisotno v vseh množičnih medijih in močno priljubljeno med mladimi po vsem svetu.

V svojem začetku je bil hip-hop pripadnikom marginaliziranih skupin v pomoč pri izražanju njihovih čustev, nezadovoljstva, neenakosti in revščine, ki so jo doživljali kot priseljenci ali zapostavljeni v sistemu. S pomočjo hip-hopa so se mladi odvrnili od tolp in kriminala ter na drugačen način preživljali svoj prosti čas in izražali svoje občutke. Bodisi z verbalnimi borbami, plesnimi koraki ali ustvarjanjem grafitov. (Lipsitz, 1998)

S naraščanjem popularnosti kulture hip-hopa se je širil tudi njen obseg in razširjenost po svetu. Kulturo hip-hopa so po vsem svetu mnogokrat prevzele marginalne skupine ali priseljenci iz drugih držav; v Evropi je to npr. značilno za priseljence iz Turčije in Afrike. (Bennett, 1999)

Kot plesna zvrst ima hip-hop več elementov, od break-dancea, electric booggija in lockinga do gledaliških predstav, plesnih borb idr. Spada med mlajše plesne zvrsti. Njegove korenine segajo v začetek sedemdesetih let 20. stoletja. Plesna zvrst se je pojavila s pojavom nove glasbene zvrsti hip-hop. Obe hkrati pa imata korenine v ameriških getih, od koder izvira celotna kultura hip-hop. Vse se je začelo v Bronxu v New Yorku.

Danes je hip-hop prisoten povsod – od reklam za pijače, modnih kolekcij do pop glasbe. V Ameriki je že dobesedno del kulture. Hip-hop v svetu predstavlja multimilijardni posel. K njegovemu razvoju je nedvomno močno prispevala medijska hiša MTV, ki je s predvajanjem umetnikov hip-hopa in uvedbo oddaje z glasbo hip-hop lansirala kulturo hip-hopa v svet. (McLeod, 1999)

Tekmovanja

Danes potekajo tekmovanja v hip-hopu pod okriljem International Dance Organization (IDO), katere članica je tudi Slovenija. Hip-hop spada v sekcijo modernih tekmovalnih plesov in se ga učijo mladi in stari v številnih plesnih šolah, plesnih tečajih in delavnicah po vsem svetu.

V Sloveniji od petdesetih registriranih plesnih klubov v enaintridesetih poučujejo moderne tekmovalne plese, med njimi pa jih kar trideset poučuje tudi plesno zvrst hip-hop. Tekmovanja na državni ravni potekajo v obliki kvalifikacijskih turnirjev in državnega prvenstva. Tekmovalci tekmujejo v starostnih kategorijah pionirjev, mladincev, članov in seniorjev.

Da smo Slovenci v samem vrhu svetovnega hip-hopa, dokazujejo rezultati na vseh pomembnejših mednarodnih tekmovanjih, na katerih se naši plesalci hip-hopa redno uvrščajo na najvišja mesta. Najboljši rezultati slovenskih plesalcev hip-hopa so od leta 2000 naprej navedeni v preglednici na koncu diplomskega dela.

Teoretična podlaga področij, ki jih zajema raziskava

Športna kariera

Športna kariera (angl. sport career) je večletna športna dejavnost posameznika, ki je usmerjena k dosežkom na tekmovanjih najvišje ravni in k izboljševanju lastnih športnih sposobnosti (Cecić Erpič, 2002). Športno kariero sestavlja več stopenj, vsako stopnjo opredeljuje niz specifičnih zahtev, katerim se mora prilagoditi športnik. Stopnje so zaznamovane s posameznimi obdobji.

Klasifikacija bi bila naslednja:

1. Stopnja inicializacije

Stopnja inicializacije je značilna za obdobje otroštva, v katerem gre predvsem za zabavo, ki jo ponuja šport. Otrok postane motiviran za izboljšanje lastnih športnih sposobnosti in že na tej stopnji se začnejo kazati razlike med za šport nadarjenimi in nenadarjenimi otroki. (Salmela, 1994, povzeto po Cecić Erpič, 2002)

2. Stopnja razvoja

Na tej stopnji je trenažni proces vse bolj usmerjen na dosežke. Otroci, ki so športno nadarjeni, so že vključeni v resnejše oblike treninga. Ker postaja zahtevnost in trajanje trenažnega procesa vse zahtevnejša, nadaljujejo s športom le otroci z močno opredelitvijo za šport.

3. Stopnja mojstrstva

Ta stopnja obsega večji del športne kariere. Šport je najpomembnejše področje športnikovega življenja in temu primerno so športu podrejena in prilagojena vsa druga področja.

4. Stopnja zaključevanja športne kariere

Četrta stopnja bo opisana podrobneje v poglavju Konec športne kariere.

Motivacija

Ključne besede: *motivacijski dejavniki*

V zadnjih dvajsetih letih se pojmovanje motivacije pojavlja najpogosteje razdeljeno na dva tipa, in sicer kot:

- *zunanja (ekstrinzična) motivacija:*
 - prestiž,
 - materialne nagrade,
 - socialni status,
 - ugodnosti,
 - popularnost;

- *notranja (intrinzična) motivacija:*
 - zaradi aktivnosti same,
 - zaradi zadovoljstva,
 - zanimivosti treniranja. (Deci in Ryan, 1985)

Deci in sod. (1981) so ugotavljali vpliv tekmovanja na notranjo motivacijo. Ugotovili so, da tekmovanje znižuje intrinzično motivacijo za aktivnost. Tekmovalni šport povzroča zmanjšanje športnikove notranje motivacije, upad stanj, porast ciljne ego orientacije in največkrat zamenjavo zunanjih nagrad (denar, slava) za notranje nagrade (užitek, zadovoljstvo). Mnoga spoznanja iz preteklosti navajajo, da je za mlajše športnike značilnejša notranja motivacija, ki z uvajanjem nagrad v tekmovanje postaja vedno bolj ekstrinzična. (Tušak, 2003)

Motivacija je ena od centralnih vzvodov človekovega vedenja. Povsod lahko ugotavljamo različne ravni omejene motivacije in vztrajnosti. Danes o procesu motivacije govorijo največ v kontekstu storilnosti, pa naj bo na nacionalni ali individualni ravni.

Čeprav ima motivacija v športnikovem življenju zelo pomembno vlogo, še danes ugotavljamo, da v šolah, na delovnih mestih in na vseh drugih področjih, ki se tičejo storilnosti, slabo razumejo pojem motivacije. G. C. Roberts (1992) poudarja, da motivacijo še najslabše razumejo v športu. Treniranje je izrazito konzervativen poklic. Trenerji so precej neinovativni in najraje trenirajo tako, kot so jih trenirali njihovi trenerji, še posebno, če so bili za to delo nagrajeni z uspehi. Lahko govorimo o tem, da »folklor treniranja« povečuje napake v razumevanju motivacije. Pravzaprav v športu in treniranju govorimo o treh prevladujočih napakah, ki so posledica zgrešenega pojmovanja motivacije (Tušak, 2003):

1. zadnji govor v slačilnici pred tekmo, kjer naj bi trener motiviral moštvo – zamenjava pojma vzburjenja za motivacijo,
2. »pozitivno mišljenje« – to ni motivacija,
3. motivacija je trdno zakoreninjena v človeškem organizmu, npr. »on ima slabo motivacijo« – ni res.

Večina raziskav o motivaciji v športu je osredotočenih na značilnosti motivacijskega procesa oziroma na posamezne komponente motivacijskega procesa za udeležbo in vztrajanje v neki športni aktivnosti nasploh. Udeležbo v športni aktivnosti lahko razdelimo na dve področji (Tušak, 2003), in sicer na:

- motivacijo za treninge in
- motivacijo za tekmovanja.

Uspešna pot k ustrezni motivaciji poteka po naslednjih korakih (Tušak, 2003):

1. Trenutna ojačitev:

Nagrajevanje postavljanja ciljev, poudarjanje pomena vztrajnosti ipd.

2. Ohranjanje konsistentnosti:

Stalno nagrajevanje neke lastnosti oziroma vedenja. Športnikovo vztrajnost, postavljanje ciljev, iskanje izzivov nagrajujemo tudi takrat, ko mislimo, da je tak športnikov način dela že usvojen, ko se nam zdi, da je že avtomatiziran.

3. Odzivanje na trud in vedenje bolj kot na uspešnost v vedenju:

Nagradimo že vsak resen poskus vztrajnosti ali postavljanje ciljev, četudi je športnik izbral napačne cilje, saj ne moremo pričakovati, da bo ustrezen motivacijski pristop usvojen kar na enkrat.

4. Ustrezna obravnava vmesnih kriz in zastojev na poti k optimalni motivaciji:

Trener se mora zavedati vzponov in padcev oziroma kriz in vzponov, da v slabih trenutkih ne reagira panično in uniči napredek v usvajanju ustrezne motivacije.

5. Uporaba okrepljenega motivacijskega vedenja tudi takrat, ko je že usvojeno:

Po usvojitvi je treba venomer krepiti motivacijo, saj se po prekinitvi lahko zniža, kar pa povzroči težave ob kakšni nepričakovani situaciji (neuspehu).

6. Pozitivna okrepitev motivacijskih oblik vedenja, ki so blizu želeni motivaciji:

Vključuje pomen nagrajevanja pristopa, da je treba športnika nagraditi, če trenira 30 minut dlje od načrtovanega, čeprav je celotni čas treniranja še vedno prekratek.

Motivacija je ena ključnih komponent v življenju vsakega posameznika. Z njo se srečujemo v vsakem trenutku v vseh mogočih situacijah in na vseh mogočih področjih. Predvsem pa pomeni motivacija ključni dejavnik v športni karieri vsakega posameznika. Je tista gonilna sila, ki nas marsikdaj prepriča in spodbudi k nečemu, česar sicer ne bi naredili, pa naj bo pogojena z rezultatom, zadovoljstvom, nagrado ali čemer koli drugim.

Socialna spodbuda

Ključne besede: *socialna spodbuda (prisotnost staršev, trener)*

Kjer koli delovanje ene osebe usmerja ali je temeljni pogoj za delovanje druge osebe, pravimo, da gre za socialni vpliv prve osebe na drugo (Secord, Backman, 1976; v: Nastran Ule, 1992). Najpreprostejša oblika socialnega vpliva je prisotnost drugih oseb v socialni situaciji. Bolj kompleksni vplivi pa so usmerjeni pritiski na medsebojno usklajevanje posameznikov, da bi ustrezali določenim pričakovanjem, merilom, normam ali pa bi skupno razrešili neki problem (Nastran Ule, 1992).

Najpreprostejši primer socialnega vpliva je vpliv prisotnosti drugih ljudi na posameznika, ko med njimi in posameznikom ni nobene (vsaj ne zavestne) interakcije. Drugi ljudje tedaj delujejo le s svojo prisotnostjo. Socialnopsihološke raziskave so se začele ravno z ugotavljanjem psiholoških sprememb, do katerih prihaja pri posamezniku, če so prisotni drugi ljudje. Učinek socialnega vpliva se pojavlja predvsem v dveh primerih:

- učinek publike: drugi opazujejo posameznika,
- učinek soaktivnosti: ukvarjanje s podobnimi aktivnostmi (Nastran Ule, 1992).

Socialnopsihološke raziskave so pokazale, da prisotnost drugih ljudi deluje predvsem na dva načina, in sicer spodbudno in zaviralno. Zato govorimo predvsem o dveh učinkih prisotnosti drugih ljudi, ko le-ta deluje kot:

- socialna olajšava (socialna facilitacija ali spodbuda) ali
- socialna zavora (socialna inhibicija) (Nastran Ule, 1992).

Socialna spodbuda je eden tistih pojavov, s katerimi se socialna psihologija ukvarja že vse od svoji začetkov. Vrh pa so raziskovanja dosegla v sedemdesetih letih, ko je tudi prišlo do sprememb. Najbolj preprosto pojav lahko opišemo kot spremembo v vedenju, do katere pride zaradi navzočnosti drugih oseb. Doslej so se izoblikovali trije različni modeli razlage tega pojava. Skupna prvina vseh treh je vznemirjenje (arousal), do katerega pride zaradi navzočnosti drugih oseb (Bečaj, 2000).

a) Vznemirjenje okrepi prevladujoč odgovor

Do socialne spodbude naj bi prišlo v dveh fazah. Za prvo je značilna vznemirjenost, ki je povzročena z navzočnostjo drugih oseb. Na ta način nastalo intrapsihično stanje je podlaga za drugo fazo, v kateri pride do spremembe vedenja. Kakšna bo ta sprememba, je odvisno od že prej oblikovanega vedenjskega načina, ki predstavlja prevladujoči (dominantni) odgovor. Če oseba neko dejavnost obvlada dokaj dobro, bo navzočnost drugih oseb njeno učinkovitost še povečala, če pa oseba zadeve ne obvlada dobro, potem pa se doseže obratni učinek. Nasploh velja, da bo pri lažjih nalogah prišlo do socialne spodbude, pri bolj zapletenih pa do socialne zavore. Ta model pojasnjevanja socialne facilitacije je oblikoval predvsem Zajonc sredi šestdesetih let (Bečaj, 2000).

b) Navzočnost drugih ljudi povzroči zaskrbljenost zaradi možnega vrednotenja

To je druga sodobnejša razlaga učinka socialne spodbude. Po njej je »vznemirjenje še vedno pomembna intervenirajoča spremenljivka, vendar pa ne pomeni več toliko fiziološke vznemirjenosti, pač pa bolj averzivno afektivno stanje« (Geen, 1991; v: Bečaj, 2000). To naj bi bilo povzročeno z globlje ležečo potrebo po ugodni samopredstavitvi. Na podlagi te potrebe naj bi navzočnost drugih ljudi sprožila posameznikovo povečano zmedenost, negotovost oz. zaskrbljenost zaradi možnega vrednotenja. Do takega ali drugačnega učinka socialne spodbude naj bi prišlo predvsem takrat, kadar za posameznika obstaja nevarnost negativnega vrednotenja (Geen, 1991; v: Bečaj, 2000). Bistvo tega modela je domnevna potreba po doseganju in vzdrževanju ugodne socialne potrditve (Bečaj, 2000).

c) Navzočnost drugih ljudi povzroči kognitivno preobremenjenost

Tretja možna razlaga učinkovanja socialne spodbude upošteva človekovo sposobnost predelovanja informacij. Po njej naj bi navzočnost drugih ljudi povzročila kognitivno preobremenjenost in s tem zoženje pozornosti. »Domneva se, da z naraščanjem zahteve po pozornosti upadajo zmogljivosti, ki so na voljo za druge procese, kot je npr. reševanje problemov.« Omejena kognitivna obdelava informacij tako povzroči, da so bolj zapletene naloge opravljene manj kakovostno. Osnova za vznemirjenost, ki lahko povzroči kognitivno preobremenjenost, pa so tudi tukaj zaskrbljenost zaradi možnega vrednotenja, negotovost ali povečana zmedenost (Bečaj, 2000).

Socialna spodbuda deluje kot zelo močan dejavnik na treningih in na tekmovanjih. Socialno spodbudo lahko daje publika na tekmovanjih, starši s svojo pristnostjo na tekmi ali treningu, soplesalci v skupini, fant ali dekle in trener. Vsi po vrsti imajo močan pozitivni naboj.

Iz osebnih izkušenj vem, da se je treba na treningu venomer dokazovati, najbolj pred trenerjem, nekaj pa tudi pred soplesalci. Od trenerja je tudi odvisno, koliko bomo dali od sebe in kako bomo trenirali.

Samozaupanje

Ključne besede: *samozaupanje/samozavest/samoučinkovitost*

Samozaupanje kaže športnikovo oceno stopnje zaupanja, da lahko z lastnim delom doseže želeno oz. načrtovano. Visoko samozaupanje je nujno potrebno za odločnost nastopanja, je pa precej pod vplivom preteklih izkušenj s podobnimi tekmovanji. Poudariti je treba, da se samozaupanje, ki ga ima športnik v sebi morda za neko drugo področje (odnos do ljudi, uspešnost v šoli), ne prenaša nujno tudi na samozaupanje v športu. Lahko se zgodi, da športnikom, ki drugače močno zaupajo vase v nekih drugih življenjskih situacijah, v tekmovalnih situacijah zmanjkuje samozaupanja, ki ima v športu zelo pomembno vlogo, zato ni čudno, da se športni psihologi vse več ukvarjajo s tem. (Tancig, 1987)

Tudi elitni športniki pripisujejo samozaupanju velik pomen, kar je razvidno iz številnih študij in intervjujev. Če bi dejali, da nihče od znanih in uspešnih tekmovalcev ni nikoli podvomil vase, bi bila to velika laž. Tako npr. metalec kopja Steve Backley ni nikoli dvomil v nepomembnost vzdrževanja samozaupanja. »Če si čisto na dnu in poleg tega še dvomiš vase, potem si izgubil bitko s samim seboj pri uresničitvi visoko zastavljenega cilja.« Teniški igravec Jimmy Connors pravi, da je zelo pomembno oz. najpomembnejše pozitivno razmišljanje, kajti v trenutku, ko začneš razmišljati o tem, da te je nasprotnik že premagal kljub dobri igri, je tekma že izgubljena. Na vsako tekmo moraš iti prepričan, da boš zmagal, in uspeh je zagotovljen. Tekač na srednje proge Herb Elliott vidi dvom kot premoženje in meni, da je skrivnost njegovih uspehov prav v dvomih v svoje zmožnosti. (Musek, Pečjak, 1994) Bolj ko se nekdo zaveda svoje šibkosti, bolj je motiviran za doseg svojega cilja. Drugi srednjeprogaš pa je izjavil, da mu največji problem predstavlja skrb, da ne bo izpolnil pričakovanj svojih prijateljev in staršev. Drugi vrhunski atleti se sklicujejo na občutke in pritiske, ki se pojavljajo v pričakovanjih boljših rezultatov. Tako zaupati vase ne pomeni, da negativne misli in občutki ne obstajajo, samo prisotni so v manjši meri oz. je samozaupanje na precej višjem nivoju. (Musek, Pečjak, 1994)

TEORETIČNA PRIČAKOVANJA SAMOZAUPANJA

Samozaupanje vključuje tudi samoučinkovitost, samozavest v športu, opažene zmožnosti, zunanja pričakovanja in zaupanje v gibanje. Avtorji so se osredotočili na dva pristopa, in sicer na samoučinkovitost in samozavest v športu, ki sta najbolj primerna v kontekstu o vrhunskih tekmovalcih. (Musek, Pečjak, 1994)

ZAČETNE RAZLIKE PRISTOPOV K SAMOUČINKOVITOSTI IN SAMOZAVESTI V ŠPORTU

- Feltzova trditev: samozaupanje je vera, da lahko nekdo uspešno izvrši določeno dejavnost v celoti. Ne smemo pa izključiti možnosti, da lahko ima nekdo visoko stopnjo samozaupanja v osebem življenju ali npr. pri vožnji z avtomobilom, nasprotno pa zelo malo pri igranju golfa (v zadevanju luknje). Samozaupanje v tem primeru ni tako pomembno kot sama samoučinkovitost. (Tancig, 1987)
- Bandura: samoučinkovitost predstavlja mikro nivo. Pri tem pristopu se je v eni od raziskav dalo opaziti zmožnost izvršiti specifično spretnost, ki temelji na domnevi, da se taka zaznava zmožnosti lahko spreminja za posamezne spretnosti brez enakega udejstvovanja in tekmovanja, medtem ko je samozavest v športu na makro nivoju in je veliko bolj odvisna od celotne področja samozaupanja. (Tancig, 1987)

Samoučinkovitost

Od samoučinkovitosti je odvisna aktualna izvršitev, če je pri potrebni spretnosti prisotna primerna spodbuda. (Musek, Pečjak, 1994)

Bandura sklepa, da lahko samoučinkovitost ocenimo v treh smereh:

- raven, ki je odvisna od posameznikovih pričakovanih predstav spretnosti;
- moč, ki se nanaša na posameznikova pričakovanja v zvezi z zelenimi cilji;
- splošnost, ki se nanaša na število področij, pri katerih se posameznik zanaša na svojo učinkovitost.

Glede na njegovo teorijo in kot je razvidno iz točk, je prepričanje, da je določena raven predstave lahko dosežena, odvisno od štirih faktorjev, ki so po padajočem vrstnem redu pomembnosti naslednji:

- tekmovalni dosežki,
- namestniške vaje,
- besedna prepričanja,
- čustvena vzburljenja.

Dejstvo, da ti štirje viri o pričakovani učinkovitosti držijo v teoriji, pa je odvisno predvsem od teorij športnopsiholoških raziskav. Razpoznavanje teh faktorjev ne poskrbi samo za teoretično podporo za nekatere strategije in tehnike, ki so bile predlagane za povečanje samozavesti v športu, marveč so faktorji uporabni tudi za naznanitev tekmovalcem in trenerjem kot najbolj učinkovita tehnika za razvoj in vzdrževanje samozavesti. (Tancig, 1987)

TEKMOVALNI DOSEŽKI predstavljajo najbolj učinkovito metodo samoučinkovitosti, ki temelji na osebnih izkušnjah. Bolj pozitivne so izkušnje, na višji ravni je samoučinkovitost. Moč te povezave je odvisna tudi od drugih faktorjev, kot so težavnost teme, trud, vložen za uspeh, prejeta količina fizičnega vodstva in pogostost uspehov in padcev. Uspeh pri težki nalogi, ki je dosežen samostojno v začetku samostojne poti, se bo izrazil kot:

- večja samoučinkovitost,
- uspeh pri nalogi s pomočjo drugih, ki so izkusili padce na svoji koži.

Samozavest

Obstajata dve razlagi samozaupanja:

- poteza samozaupanja,
- stanje samozaupanja.

Poteza samozaupanja je definirana kot prepričanje ali stopnja pogostosti prepričanja tekmovalca o svoji zmožnosti biti uspešen v športu.

Stanje samozavesti pa je definirana kot prepričanje ali stopnja pogostosti prepričanja tekmovalca v točno določenem trenutku o svoji zmožnosti biti uspešen v športu.

Nadalje lahko govorimo tudi o konkurenčni orientiranosti, iz katere lahko sklepamo, da uspeh vsakemu posamezniku pomeni nekaj drugega.

Dokazano je, da je stanje samozaupanja s potezo samozaupanja v pozitivni, z rezultati pa v negativni povezavi, še posebno z nizko potezo samozaupanja. Subjektivne rezultate v modelu, ki ga je predlagal Valey, predstavljajo faktorji, kot so slučajne lastnosti, zaznava uspeha in zadovoljstvo z nastopom. Model predvideva, da poteza samozaupanja in konkurenčna orientiranost vplivata na subjektivne rezultate in sta tudi pod njihovim vplivom. Vse manjše raziskave so bile vodene na predpostavkah tega modela. (Musek, Pečjak, 1994)

- Martin in Gail – njuna zadnja študija delno podpira povezave, ki jih je izrekel Valey, nasprotuje pa povezavi med konkurenčno orientiranostjo in stanjem samozaupanja. Kljub vsemu pa so vse nadaljnje raziskave prikazale Valeyev model kot zadosten.
- Krane in Williams – samozaupanje se povečuje v vzorcu tekmovalcev v športih, ki so ocenjeni subjektivno (gimnastika), medtem ko se zmanjšuje v objektivno ocenjenih športih (golf). Študije so pokazale, da obstajajo razlike v stopnji samozaupanja med moškimi in ženskimi spolom, in sicer samozaupanje pri moških celo tekmovalno obdobje ostaja relativno stabilno, medtem ko se pri ženskah zmanjšuje pred začetkom tekmovanj.

Vsak športnik mora imeti vse tri opisane kvalitete. Brez katere koli od njih uspeh ni mogoč. So temelj vsakega športa. Saj če sami sebi ne zaupamo in se ne prepričamo, ali se ne čutimo sposobne nekaj doseči, nam to najverjetneje tudi ne bo uspelo. Problemi s tem se ničkolikokrat pojavijo pri vseh športnikih vsaj enkrat, če ne večkrat v karieri.

Konec športne kariere

Ključne besede: *konec športne kariere*

Konec športne kariere pomeni prekinitev dejavnosti ter spremembo iz aktivnega v pasivno športno dejavnost. Konec športne kariere ni enkratni življenjski dogodek, ampak proces (Greendorfer in Blinde, 1985). Na posameznikovo spoprijemanje in soočanje s koncem športne kariere ne vpliva en sam dejavnik, marveč več dejavnikov in v večini primerov mešanica le-teh povzroči konec športne kariere. Prva skupina dejavnikov, ki vplivajo na konec kariere, so vzročni dejavniki (Cecić Erpič, 2002), ki na posameznika vplivajo kot starost, selekcija poškodbe in zdravstvenih težav, pa tudi kot posameznikova lastna izbira. Vsi ti elementi so predvsem fizičnega (telesnega) ter nekako osebi nemogoče kontroliranega značaja. In v veliki meri so to dejavniki, ki po statistiki največ pripomorejo k koncu športne kariere – predvsem poškodbe. Nato so tu še mediacijski dejavniki (Cecić Erpič, 2002), med katere bi lahko uvrstili dejavnike, kot so načrtovanje pošportnega življenja, socialna opora s socialno identiteto in tudi drugi dejavniki, ki jih štejemo med mediacijske, npr. finančna neodvisnost od športa, postopnost konca športne kariere ipd. Tretji dejavniki so posledični (Cecić Erpič, 2002), ki obsegajo posledice konca športne kariere. So dejavniki, ki vplivajo na pošportno življenje in so problemi, s katerimi se posameznik spopade ob koncu kariere. O težavnosti konca športne kariere je bilo opravljenih in napisanih več starejših in sodobnih študij, med katerimi pa vladajo velike razlike med razumevanjem težavnosti konca športne kariere. Starejše študije obravnavajo konec športne kariere kot težaven in travmatičen dogodek v nasprotju s sodobnimi, ki konec športne kariere smatrajo za naravno in nepričakovano razvojno stopnjo športne kariere, ki ima lahko pozitivne posledice. Sinteza prispevkov, predstavljenih na simpoziju o koncu športne kariere na 9. evropskem kongresu športne psihologije leta 1995 v Bruslju, je pokazala, da se s težavnim zaključkom športne kariere sooča približno 15 odstotkov športnikov.

Glede na kombinacijo treh zgoraj naštetih in opisanih dejavnikov lahko konec športne kariere opredelimo kot težaven ali kot netežaven oziroma pozitivno posledico. Za težaven konec športne kariere je značilno, da ima športnik psihološke težave, to so predvsem težave s čustvi, slabi občutki neizpoljenih športnih ciljev, razne zlorabe drog in alkohola, fizične težave, kot so poškodbe vseh vrst, težave pri vzdrževanju telesa, telesne teže, psihosocialne težave, kot so npr. socialna in kulturna osamljenost, pomanjkanje socialnih stikov, izguba družbe, ekipe, ljudi, s katerimi je bil po navadi ves čas v stiku, socialno-ekonomske in finančne težave, ki nastanejo, če se prezgodaj konča športna kariera ali če športnik nima izobrazbe oz. ni sposoben opravljati nobenega poklica. Značilnosti netežavnega konca športne kariere pa bi bile ravno nasprotno od težavnega. Namreč po sintezi sodobnih študij (Cecić Erpič, 2002) večina športnikov ne pojmuje konca športne kariere kot težavno obdobje, marveč kot pozitivno, s katerim so povezane tudi pozitivna čustva, saj imajo športniki po koncu športne kariere več časa za svari, za katere prej niso imeli ne časa ne interesa.

Na zaključek športne kariere posameznika najpogosteje vplivajo štirje faktorji:

– **Kronološka starost**

Staranje je za aktivne športnike zelo pomemben proces, saj zajema tako fiziološko-biološke kot tudi psihološke vidike in na športno kariero deluje zavirajoče. Ko se pojavijo starostne spremembe, se mnogi športniki še dolgo borijo proti procesu staranja ter tako podaljšujejo športno kariero. Prisotnost mlajših in zaradi tega športno perspektivnejših posameznikov vrši pritisk na starajočega se športnika kot še dodatni psihološki pritisk.

– **Selekcija**

S procesom selekcije se športniki srečujejo ob sestavljanju ekipe in ob kvalifikacijah za posamezna tekmovanja. To pomeni, da ima selekcija velik vpliv na potek posameznikove športne kariere. Znani so podatki (Cecić Erpič, 2000), da v ZDA preide skozi proces selekcije v profesionalno košarkarsko in nogometno ligo samo en odstotek univerzitetnih športnikov. Nekdanji športniki pogosto navajajo, da je na njihovo odločitev o koncu kariere pomembno vplivalo to, da se niso uvrstili na določeno tekmovanje (npr. na olimpijske igre) ali v želeno ekipo.

– **Poškodbe**

Tako kot selekcija so tudi poškodbe sestavni del športa in pogosto dejavnik, ki vpliva na konec športne kariere, vendar ni znano, kakšen odstotek športnikov mora zaključiti kariero zaradi poškodb (Cecić Erpič, 2000).

Posledice športnih poškodb lahko pomembno vplivajo tudi na pošportno življenje, saj zaradi zdravstvenih omejitev posameznik ne more nadaljevati z želeno poklicno kariero. Poleg tega pa poškodbe lahko omejijo posameznikovo sodelovanje v rekreativnem športu, to pa ima pomemben vpliv na prilagajanje na pošportno življenje.

– **Posameznikova lastna izbira**

Športniki se pogosto naveličajo nenehnih potovanj, tekmovanj in stresa, temu pa sledi upad motivacije, sprememba vrednotnega sistema ter sprememba želja in ciljev. Takšen konec je najbolj zaželen in se najmanj pogosto povezuje s težavami, ki so značilne za prilagajanje na pošportno življenje. Najbolj pogosto se športniki odločijo za prostovoljni konec kariere zaradi želje po poklicnem in družinskem življenju.

Ne glede na vzrok za konec športni kariere sledi obdobje prilagajanja za pošportno življenje, ki je lahko tudi težavno. Športnik se mora prilagoditi za drugačen način življenja, kar pomeni, da se mora prilagoditi za nove in spremenjene socialne vloge. Med drugim se mora prilagoditi za zmanjšano telesno aktivnost, za ločitev od prijateljev iz sveta športa, za to, da ni več medijsko zanimiv, pa tudi za znižanje dohodkov in izgubo privilegijev (npr. sponzorska darila, uporaba avtomobila, stanovanja ipd.).

Predmet in problem

Predmet raziskovanja so bili plesalci hip-hopa. Kako so doživljali ples v različnih obdobjih življenja in kako različne starostne kategorije plesalcev doživljajo ples danes. Zakaj so se pričeli udeleževati v plesu in zakaj se danes udeležujejo. V raziskavi nas je zanimalo, kateri dejavniki so pomembni in kako močno so vplivali na motivacijo na treningih in tekmovanjih. Še posebno pa nas je zanimalo, kako si plesalci predstavljajo konec športne kariere in kateri dejavniki bodo botrovali temu. Raziskali pa smo tudi, ali imajo plesalci članske skupine namen nadaljevati svoje plesno življenje tudi po koncu tekmovalne športne kariere kot plesni teneerji.

Poleg konca športne kariere smo raziskovali tudi plesalčevo prihodnost, saj predvidevamo, da sta silno povezana. Predvidevali smo tudi, da ko ples ne predstavlja več hobija in zabave, se z njim nima smisla ukvarjati, saj predstavlja veliko finančno breme, zavzame veliko prostega časa in se poleg vsega ne »izplača«, saj ni denarnih in materialnih nagrad. Zato menimo, da se imajo tisti, ki sodijo v člansko kategorijo in so starejši od 18 let, namen in željo poiskovati tudi kot plesni delavci.

V diplomskem delu smo se dotaknili tudi področja zunanje motivacije. Ker modernih tekmovalnih plesov Olimpijski komite Slovenije in Strokovni svet RS za šport vse do letošnjega leta nista priznala kot šport, ta plesna zvrst od države ni dobivala finančne pomoči. Posledica je bila, da na državnih prvenstvih in kvalifikacijskih turnirjih hip-hopa ni bilo finančnih in praktičnih nagrad. Zato sta morala biti sam rezultat in zadovoljstvo dovolj močna motivacija za trening. Še več, tudi evropska in svetovna prvenstva celo v primeru zmage ne prinesejo nobenih finančnih in materialnih koristi. Zato smo se odločili pogledati tudi vpliv rezultata in zmage na posameznika.

Cilji dela

V skladu s predmetom in problemom raziskave so cilji diplomskega dela:

1. Preučiti dejavnike, ki so botrovali začetku plesne kariere, in tiste, ki jih spremljajo danes.
2. Preučiti dejansko motivacijsko moč rezultatov pri plesalcih hip-hopa.
3. Preučiti vlogo trenerja pri plesalcih hip-hopa.
4. Preučiti segment konca športne kariere pri plesalcih hip-hopa.
5. Preučiti, kakšna je plesalčeva prihodnost po koncu tekmovalne kariere.

Delovne hipoteze

- HIPOTEZA 1: Plesalci članskih kategorij danes plešejo iz drugih/različnih razlogov kot takrat, ko so začeli s plesnim udejstvomanjem.
- HIPOTEZA 2: Med štirimi preiskovanimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike pri vrednotenju rezultata kot dejavnika motivacije.
- HIPOTEZA 3: Med štirimi preiskovanimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike pri ocenjevanju vpliva vloge trenerja kot dejavnika motivacije.
- HIPOTEZA 4: Med plesno kariero se pri večini plesalcev pojavi misel/želja po prenehanju udejstvomovanja.
- HIPOTEZA 5: Plesalci članske skupine svetovnih prvakov se v večini v prihodnosti vidijo v vlogi plesnega delavca.

Metode dela

Vzorec merjencev

Podatke smo zbirali s pomočjo ankete. V vzorec merjencev je zajetih 81 plesalcev hip-hopa, od katerih je 79 članov in 2 mladince. Od tega je 64 žensk in 17 moških. V anketi so sodelovali plesalci iz treh različnih društev, in sicer iz PK Kazina, PK MAK in ŠD Latino. Anketiranci so bili razdeljeni v štiri skupine po kriteriju najvišjega doseženega rezultata v plesni karieri.

Vzorec spremenljivk

Spremenljivke, ki smo jih opazovali in uporabili v raziskavi, so:

1. Spremenljivke motivacijskega prostora

V drugem delu vprašalnika je bilo treba s točkami od 1 do 5 (Likertova lestvica) oceniti pomembnost motivacijskih dejavnikov, pri čemer pomeni:

- 1 – močno nasprotujem
- 2 – nasprotujem
- 3 – neopredeljen
- 4 – soglašam
- 5 – močno soglašam

Motivi, ki jih je bilo treba oceniti, se vežejo na:

a) dejavnike motivacije športnega udejstvomovanja

vprašanja 1 do 8

b) pomen treninga

vprašanji 9 in 10

c) konec športne kariere

vprašanje 11

č) skupinsko dinamiko

vprašanja 12 do 15

2. Druge spremenljivke

- starost
- športni rezultati
- plesna skupina, v kateri plešejo plesalci
- dejavniki, ki so botrovali začetku plesne kariere
- dejavniki, ki bodo botrovali koncu plesne kariere
- konec športne kariere

Metode obdelave podatkov

Analiza vprašanj in hipotez je opravljena s programom SPSS 14.0 ter programom Microsoft Excel. Vsa vprašanja so opremljena z razpredelnicami in s kratko razlago pod razpredelnico.

Za preverjanje 1. in 4. hipoteze smo uporabili metodo chi-kvadrata, za preverjanje 2., 3. in 5. hipoteze pa analizo variance. Poleg navedenih metod smo za ugotavljanje statističnih značilnosti dodatno uporabili tudi analizo variance za hipotezo 1 in 4 ter chi-kvadrat za hipoteze 2, 3 in 5. S pomočjo programa SPSS smo dobili tudi porazdelitve ocen, povprečja in grafične prikaze porazdelitev.

Postopek

Ideja za diplomsko delo se je porodila že v 4. letniku pri predmetu sociologija športa 2, kar se pozna v vsebini diplomskega dela. Po daljšem razmisleku smo opredelili predmet in problem raziskovalne naloge. Sledila je določitev populacije in vzorca merjencev. Populacijo predstavljajo vsi plesalci hip-hopa v Sloveniji. Za vzorec smo vzeli plesalce hip-hopa treh različnih društev, in sicer PK Kazina, PK MAK in ŠD Latino. Po določitvi vzorca je sledila vsebinska sestava vprašalnika (ankete), pri čemer smo upoštevali pravilo prehoda od lažjega tipa odprtih vprašanj (prvi del ankete) do težjega tipa zaprtih vprašanj (drugi del ankete). Po oblikovanju vprašalnika smo se lotili usklajevanja in dogovarjanja s trenerji plesnih skupin, ki smo jih vključili v raziskovalno delo.

Vprašalnik

Vprašalnik je sestavljen iz :

- *odprtega tipa vprašanj*: vprašanja 1, 3, 4 in 6, s katerimi smo pridobili podatke za razvrščanje anketirancev v skupine glede na kriterij rezultata ter podatke o dejavnikih, ki so botrovali začetku in ki naj bi botrovali koncu športne kariere.
- *zaprtega tipa vprašanj*:
 - skalirana vprašanja – Likertova lestvica (uporabljena v drugem delu ankete), ki jih lahko tematsko delimo na vprašanja 1 do 8 (dejavniki motivacije na treningih), vprašanja 9 in 10 (pomen treninga), vprašanje 11 (udejstvovanje v plesu po koncu športne kariere) in vprašanja 12 do 15 (razkrivajo skupinsko dinamiko plesalcev hip-hopa).
 - kategorialni vprašanji 2 in 5, s pomočjo katerih smo pridobili podatke o spremembi motivov za udejstvovanje v plesu in misli o prenehanju plesne športne kariere.

Pregled vprašalnika :

Vprašalnik obsega 6 vprašanj v prvem in 15 v drugem delu. Za potrebe diplomskega dela smo analizirali le vprašanja, ki se nanašajo na hipoteze, to so vprašanja 1 do 6 iz prvega dela vprašalnika in vprašanja 2, 6 in 11 iz drugega dela vprašalnika.

Rezultati in razprava

Anketirance smo razdelili v štiri skupine glede na kriterij najvišjega doseženega rezultata v športni karieri. Tako smo dobili:

1. skupino svetovnih prvakov – v tabelah je imenovana svetovni prvaki,
2. skupino državnih prvakov – v tabelah je imenovana državni prvaki,
3. skupina, ki je na državnem prvenstvu dosegla sedmo mesto – v tabelah je imenovana DP-7. mesto in
4. skupino, ki je še brez rezultatov na večjih tekmovanjih – v tabelah je imenovana Ni rezultata.

Podatke smo obdelali v programu SPSS 14.0 in Microsoft Excelu.

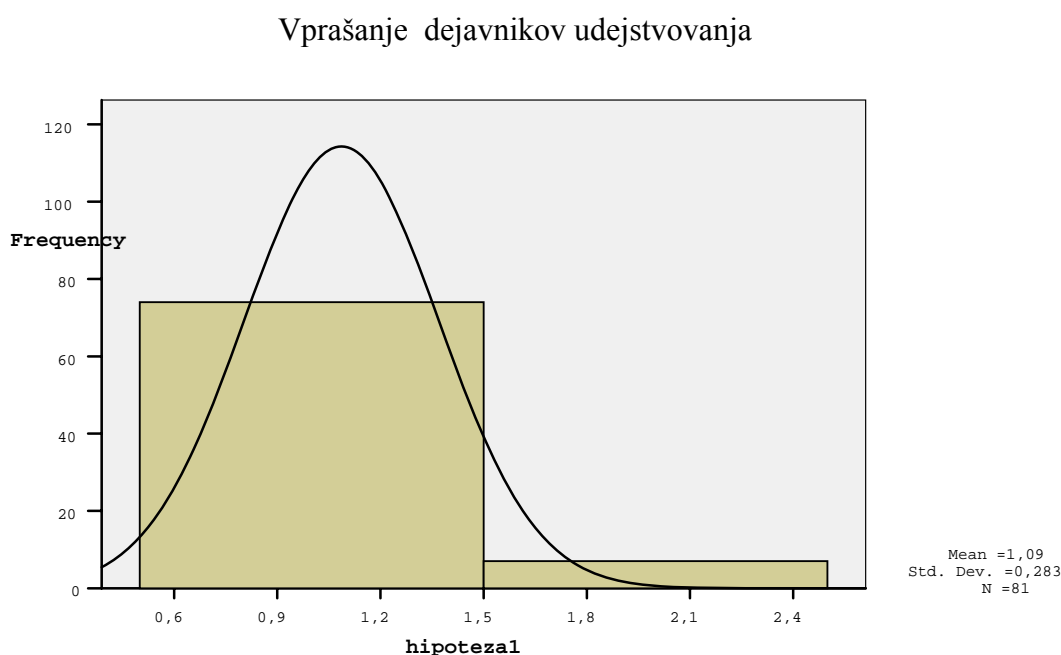
Test normalnosti porazdelitve - One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test

Tabela 1: Test normalnosti porazdelitve - One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test

		Vpr. 2-1	Vpr. 6-2	Vpr. 2-2	Vpr. 5-1	Vpr. 11-2
Število		81	81	81	81	81
Normalni parametri (a,b)	Povprečje	1,09	3,64	4,51	1,72	3,33
	Dt. deviacija	,283	1,165	,839	,454	1,360
Najbolj ekstremne razlike	Absolutna	,534	,201	,401	,450	,161
	Pozitivna	,534	,129	,278	,266	,140
	Negativna	-,380	-,201	-,401	-,450	-,161
Kolmogorov-Smirnov Z		4,803	1,808	3,610	4,053	1,452
Značilnost		,000	,003	,000	,000	,029

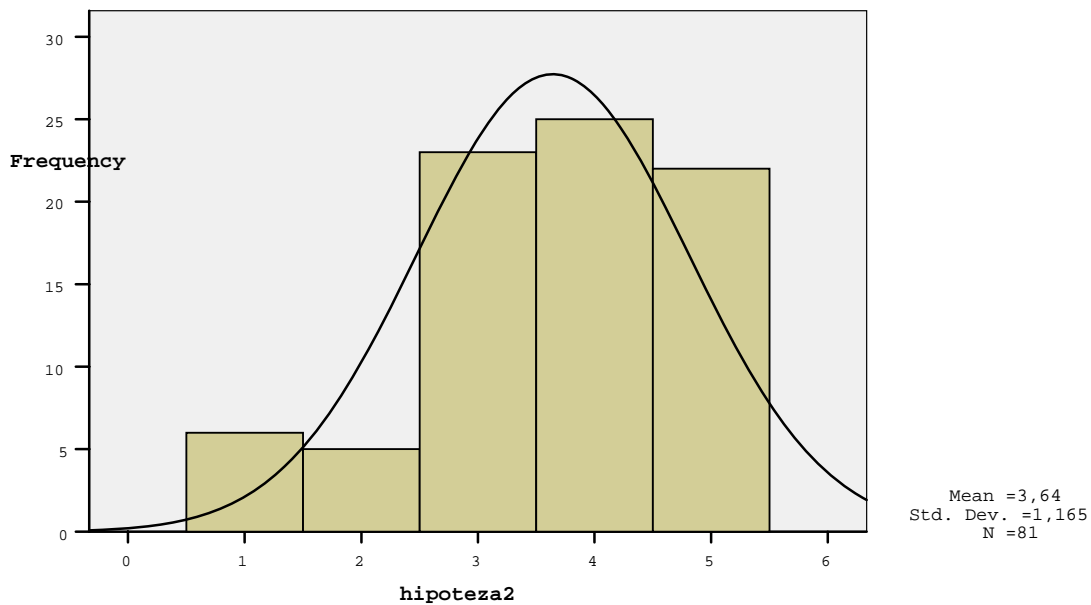
Iz zadnje vrstice testa je razvidno, da porazdelitve skupin niso normalne. Vse vrednosti so namreč pod vrednostjo 5 % (stopnjo značilnosti je 0,05). V nadaljevanju sledijo tudi histogramsko prikazane porazdelitve skupin (porazdelitve ocen).

Graf 1: Porazdelitev ocen

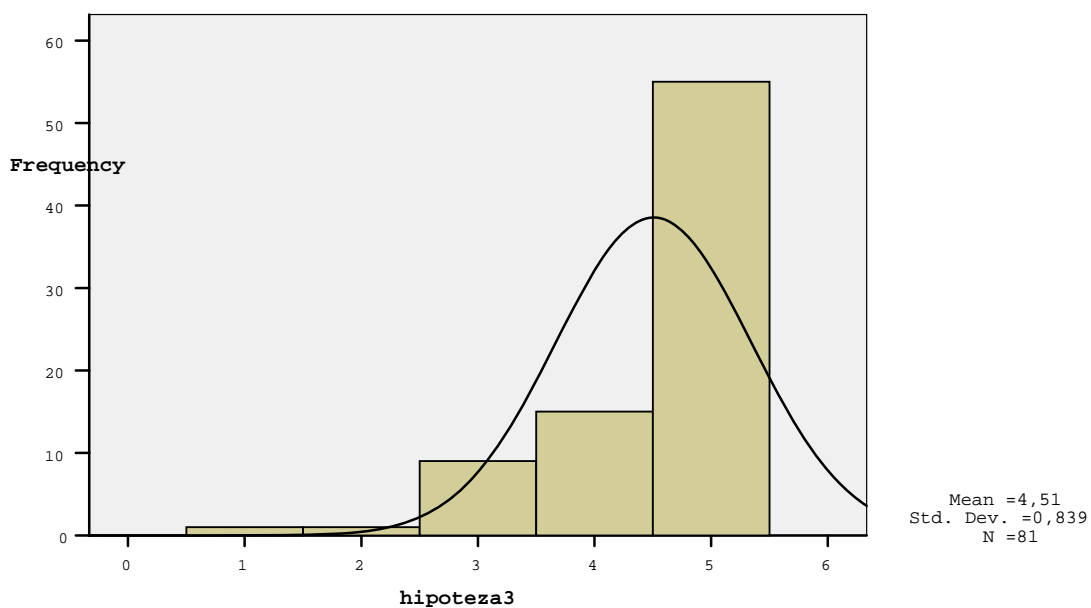
Graf 2: Porazdelitev ocen

Vprašanje zunanje motivacije - rezultat

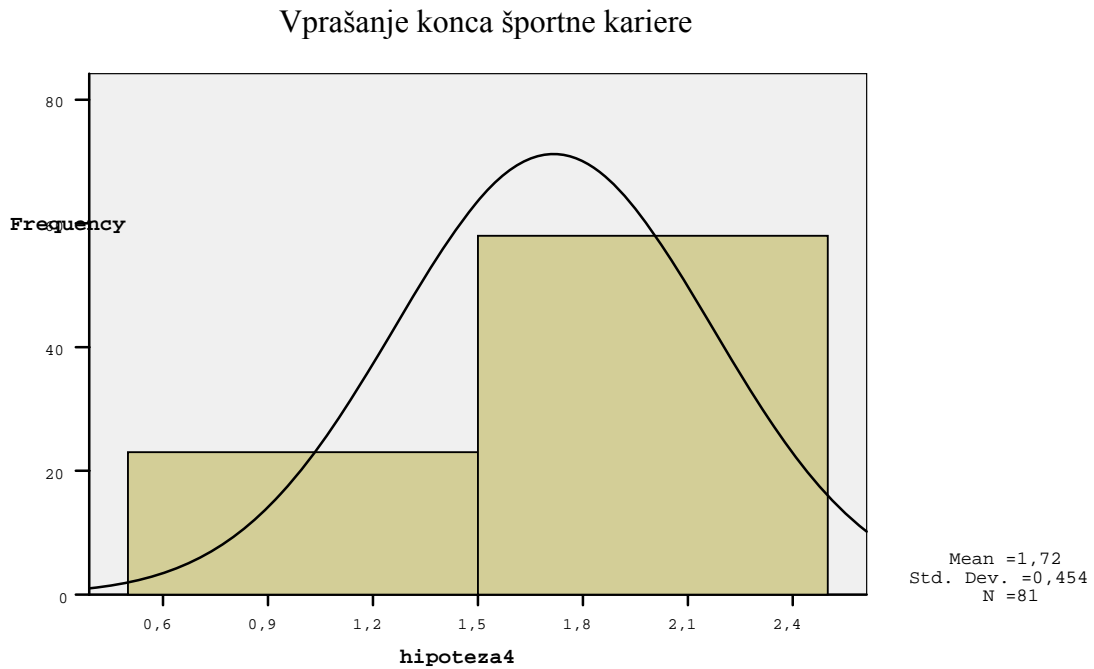

Graf 3: Porazdelitev ocen

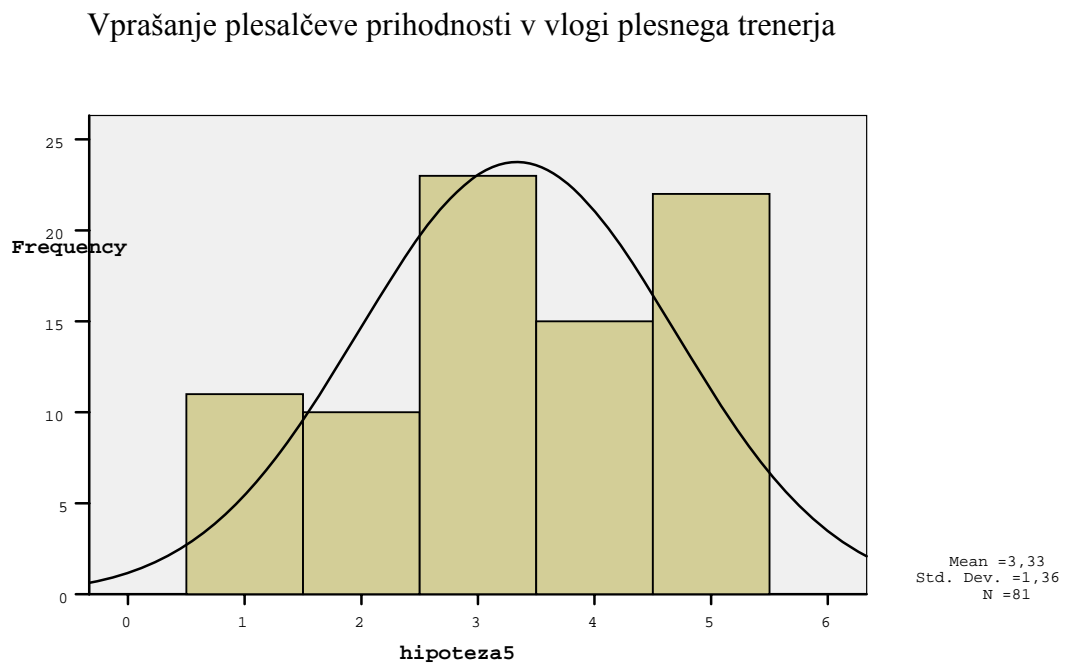
Vprašanje zunanje motivacije - trener

Graf 4: Porazdelitev ocen

Graf 5: Porazdelitev ocen

Analiza dejavnikov plesnega udejstvovanja

Trditev: Plesalci članskih in mladinskih kategorij danes plešejo iz drugih/različnih dejavnikov kot takrat, ko so začeli s plesnim udejstvovanjem.

Tabela 2: Odstotkovna porazdelitev odgovorov

	Frekvenca	Odstotek	Veljaven odstotek	Skupni odstotek
Veljavni 1	74	91,4	91,4	91,4
2	7	8,6	8,6	100,0
Skupaj	81	100,0	100,0	

1 – DA

2 – NE

Pri odstotkovni porazdelitvi odgovorov lahko vidimo, da se je pri 2. vprašanju iz prvega dela vprašalnika, ki je podlaga 1. hipotezi, kar 91,4 % anketirancev odločilo za odgovor DA, to pomeni, da so se dejavniki, ki so botrovali začetku njihove plesne kariere spremenili in danes plešejo zaradi drugih/različnih dejavnikov.

Nadalje nas je še zanimalo, kateri dejavniki so bili najpogostejši na začetku kariere in kateri dejavniki so najpogostejši danes.

Med pregledom in rangiranjem dejavnikov, ki so botrovali začetku plesne kariere, je na prvem mestu dejavnik ples sam, na drugem glasba in tretji najpogostejši dejavnik je skupina. Med dejavniki, ki jih spremljajo danes, pa je najpogostejši skupina, na drugem mestu trener in na tretjem ples sam.

V obeh rangiranjih sta se med prve tri dejavnike uvrstila dejavnika *ples sam* in *skupina*. Mesto *glasbe*, ki je na drugem mestu med najpogostejšimi dejavniki, ki so botrovali začetku plesne kariere, pa je med dejavniki, ki jih spremljajo danes, prevzel dejavnik *trener*.

Tabela 3: Dejavniki začetka kariere

Kateri so bili bistveni/najpomembnejši trije dejavniki, zaradi katerih si se na začetku odločil za hip-hop?	
	VSOTA
Ples sam	39
Sprostitev	3
Zabava	6
Glasba	37
Skupina	19
Rekreacija	8
Ni razloga	10
Trener	6

Dejavniki po vrstnem redu:

1 – Ples sam

2 – Glasba

3 – Skupina

Tabela 4: Trenutni dejavniki kariere

Kateri so danes tisti trije bistveni/najpomembnejši dejavniki, zaradi katerih še zmeraj nadaljuješ s treningi hip-hopa?	
	VSOTA
Zabava	15
Znanje	2
Skupina	32
Rekreacija	6
Način življenja	2
Trener	19
Glasba	14
Sprostitev	9
Ples sam	17
Ni razloga	10

Dejavniki po vrstnem redu:

- 1 – Skupina
- 2 – Trener
- 3 – Ples sam

Zanimivo je, da je 91,4 % anketirancev pritrnilo trditvi o spremembi dejavnikov udejestvovanja, hkrati pa se je med prvimi tremi dejavniki (ki so botrovali začetku kariere in ki ji botrujejo danes) zamenjal le eden, druga dva pa sta ostala nespremenjena, le v drugačnem vrstnem redu. Mogoča razlaga bi lahko bila, da so imeli anketiranci možnost napisati tri različne dejavnike za vsako od dveh stopenj kariere. Tako so anketiranci napisali veliko število kombinacij različnih dejavnikov, vendar pa so se najpogosteje pojavljali dejavniki *ples sam*, *trener*, *glasba*, *skupina*.

Veliko plesalcev se začne ukvarjati s plesom, ker jih je ta na kateri koli način fasciniral, prevzel in navdušil, še preden so se pričeli z njim ukvarjati aktivno. Veliko odgovorov pri naštevanju dejavnikov, ki so botrovali začetku kariere, se je nanašalo na MTV, razne reklame, prezentacije skupin, ogled nastopa, plesne oddaje, filme s plesno vsebino itn. Iz tega lahko sklepamo, da se je mnogo plesalcev navdušilo za ples prav zaradi medijev in raznih ogledov nastopov ali tekmovanj. Rezultati kažejo, da je *ples sam* izredno močan dejavnik začetka plesnega udejestvovanja. *Glasba* je neločljivo povezana s plesom. Danes plesalci hip-hopa v večini primerov tudi poslušajo to zvrst glasbe, tako da ni presenečenje, da se je *glasba* uvrstila na drugo mesto. Zelo zanimiv je podatek, da se je dejavnik *skupina* uvrstil na tretje mesto po pomembnosti na začetku plesnega udejestvovanja.

Vsak športnik in s tem tudi vsak plesalec se sčasoma naveže na partnerja ali soplesalce. V skupini se vzpostavi neka vez, ki povezuje skupino. Neredko postane skupina posameznikova družba tudi v prostem času in ničkolikokrat se te vezi ohranijo še po prenehanju plesnega udejestvovanja. S stopnjevanjem pogostosti treningov, nastopov in tekmovanj se podaljšuje tudi čas, ki ga plesalci preživijo skupaj. Zato ni presenečenje, da je *skupina* zasedla prvo mesto na lestvici dejavnikov, ki danes botrujejo športni karieri. Drugi najpomembnejši dejavnik *trener* je kot glavni motivator v vseh pogledih zelo pomemben. Je tisti, ki spodbuja, vodi, organizira nastope, je menedžer, koreograf, prijatelj idr. Dlje ko treniramo, višje ambicije imamo, bolj je pomemben trener, saj je prav on ključni dejavnik na poti do uspeha (koreografija, glasba, pedagog, motivator itn.).

Tabela 5: Statistična porazdelitev odgovorov o spremembi motivov med začetnimi in sedanjimi dejavniki

Skupina	N	Povprečje	St. odklon	St. napaka	95 % interval zaupanja		Najnižja vrednost	Najvišja vrednost
					Spodnja meja	Zgornja meja		
1	27	1,07	,267	,051	,97	1,18	1	2
2	15	1,13	,352	,091	,94	1,33	1	2
3	8	1,13	,354	,125	,83	1,42	1	2
4	31	1,06	,250	,045	,97	1,16	1	2
Skupaj	81	1,09	,283	,031	1,02	1,15	1	2

Iz zgornje tabele lahko razberemo, da so vse štiri skupine v povprečju enako ocenjevale trditev o dejavniki. Razpon povprečij skupin je med 1.06 in 1.13, kar je minimalna razlika med rezultati skupin.

Za ugotavljanje statističnih značilnosti med odgovori skupin smo uporabili analizo variance.

Tabela 6: Analiza variance odgovorov o spremembi motivov med začetnimi in sedanjimi dejavniki

	Vsote kvadratov	df	Mean Square	F	Statistična značilnost
Med skupinami	,064	3	,021	,259	,855
V skupinah	6,331	77	,082		
Skupaj	6,395	80			

Iz tabele analize variance lahko razberemo, da ne obstajajo statistično značilne razlike med odgovori skupin na 2. vprašanje iz 1. dela ankete.

Zunanja motivacija – rezultat

Trditev: Med štirimi preiskovanimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike pri vrednotenju rezultata kot dejavnika motivacije.

Tabela 7: Odstotkovna porazdelitev odgovorov

	Frekvenca	Odstotek	Veljaven odstotek	Skupni odstotek
1	6	7,4	7,4	7,4
2	5	6,2	6,2	13,6
3	23	28,4	28,4	42,0
4	25	30,9	30,9	72,8
5	22	27,2	27,2	100,0
Total	81	100,0	100,0	

Na vprašanje, ali rezultati pomembno vplivajo na mojo motivacijo na treningih, se je 58,1 % anketirancev odločilo za oceni 4 in 5 ter le 13,6 % za oceni 1 in 2. Slaba tretjina jih je bilo neopredeljenih. Iz razpredelnice je razvidno, da ima rezultat izredno pomembno vlogo pri motivaciji plesalcev hip-hopa.

Tabela 8: Statistična porazdelitev o vplivu rezultata na motivacijo

Skupine	N	Povprečje	St. odklon	St. napaka	95 % interval zaupanja		Najnižja vrednost	Najvišja vrednost
					Spodnja meja	Zgornja meja		
1	27	3,41	1,279	,246	2,90	3,91	1	5
2	15	4,27	,799	,206	3,82	4,71	3	5
3	8	4,25	,886	,313	3,51	4,99	3	5
4	31	3,39	1,145	,206	2,97	3,81	1	5
Skupaj	81	3,64	1,165	,129	3,38	3,90	1	5

Iz tabele je razvidno, da sta skupini 2 in 3 (skupina državnih prvakov in skupina DP-7. mesto) v povprečju više ocenjevali pomembnost rezultata. Predvidevamo, da tistim, ki so že dosegli višje uvrstitve v karieri, rezultat ne predstavlja tolikšne motivacije.

Tabela 9: Analiza variance odgovorov o vrednotenju pomembnosti rezultatov

	Vsota kvadratov	df	Mean Square	F	Statistična značilnost
Med skupinami	12,311	3	4,104	3,281	,025
V skupinah	96,307	77	1,251		
Skupaj	108,617	80			

Iz tabele analize variance lahko razberemo, da obstaja statistično značilna razlika med odgovori o vrednotenju pomembnosti rezultatov.

Tabela 10: Prikaz statistično značilnih razlik med skupinami

Odkvisna spremenljivka	(I) skupina	(J) skupina	Razlika povprečij (I-J)	Standardna napaka	Značilnost	90 % interval zaupanja	
						Spodnja meja	Zgornja meja
1	2	3	-,859	,360	,117	-1,74	,02
		4	-,843	,450	,390	-1,94	,26
		1	,020	,294	1,000	-,70	,74
2	1	3	,859	,360	,117	-,02	1,74
		4	,017	,490	1,000	-1,18	1,21
		3	,880(*)	,352	,087	,02	1,74
3	1	2	,843	,450	,390	-,26	1,94
		4	-,017	,490	1,000	-1,21	1,18
		2	,863	,443	,332	-,22	1,95
4	1	2	-,020	,294	1,000	-,74	,70
		3	-,880(*)	,352	,087	-1,74	-,02
		2	-,863	,443	,332	-1,95	,22

S testom Bonferroni Post hoc smo ugotavljali, med katerimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike med odgovori o vplivu rezultata na motivacijo.

Iz tabele 10 razberemo, da obstajajo statistično značilne razlike med odgovori skupin 2 in 4. Iz vrednosti povprečij v tabeli 8 lahko razberemo, da skupina državnih prvakov povprečno za eno oceno višje vrednoti motiv *rezultat*, kot tisti, ki so šele na začetku svoje športne kariere.

Zunanja motivacija – trener

Trditev: Med štirimi preiskovanimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike pri ocenjevanju vpliva vloge trenerja kot dejavnika motivacije.

Tabela 11: Odstotkovna porazdelitev odgovorov

	Frekvenca	Odstotek	Veljaven odstotek	Skupni odstotek
Veljavni	1	1	1,2	1,2
	2	1	1,2	2,5
	3	9	11,1	13,6
	4	15	18,5	32,1
	5	55	67,9	100,0
Skupaj	81	100,0	100,0	

Iz tabele 11 je razvidno, da se je 86,4 % anketirancev odločilo za oceni 4 in 5 ter le 2,4 % za oceni 1 in 2. Iz tega lahko sklepamo, da je za veliko večino plesalcev hip-hopa trener zelo pomemben dejavnik zunanje motivacije. Še posebno pa izstopa podatek, da je kar 67,9 % anketirancev ocenilo z najvišjo oceno 5.

Tabela 12: Statistična porazdelitev odgovorov o vplivu trenerja na motivacijo

Skupine	N	Povprečje	St. odklon	St. napaka	95 % interval zaupanja		Najnižja vrednost	Najvišja vrednost
					Spodnja meja	Zgornja meja		
1	27	4,56	,698	,134	4,28	4,83	3	5
2	15	4,47	,915	,236	3,96	4,97	2	5
3	8	3,88	1,458	,515	2,66	5,09	1	5
4	31	4,65	,661	,119	4,40	4,89	3	5
Skupaj	81	4,51	,839	,093	4,32	4,69	1	5

Pri pregledu povprečij skupin (tabela 12) lahko opazimo znatno nižjo povprečno vrednost ocen skupine 3 (DP-7. mesto), v kateri je verjetno problem na relaciji trener – skupina, ki pa kljub svojemu odstopanju ni statistično značilna, kar je razvidno iz tabele 13.

Po porazu ali neuspehu na državnem prvenstvu je razumljivo, da lahko nastopi nezadovoljstvo in da se del odgovornosti prenese na trenerja.

Tabela 13: Analiza variance odgovorov o vrednotenju rezultatov vpliva trenerja na motivacijo

	Vsota kvadratov	df	Mean Square	F	Statistična značilnost
Med skupinami	3,875	3	1,292	1,899	,137
V skupinah	52,372	77	,680		
Skupaj	56,247	80			

Konec plesne kariere

Trditev: Med plesno kariero se večkrat pojavijo misli/želja po prenehanju udejevanja.

Tabela 14: Odstotkovna porazdelitev odgovorov

	Frekvenca	Odstotek	Veljaven odstotek	Skupni odstotek
Veljavni 1	23	28,4	28,4	28,4
Veljavni 2	58	71,6	71,6	100,0
Skupaj	81	100,0	100,0	

Iz zgornje tabele odstotkovne porazdelitve odgovorov razberemo, da 71,6 % anketirancev ne razmišlja o prenehanju udejevanja v plesu, 28,4 % anketiranih pa razmišlja tudi o koncu športne kariere.

Tabela 15: Statistična porazdelitev odgovorov o misli na konec plesne kariere

Skupine	N	Povprečje	St. odklon	St. napaka	95 % interval zaupanja		Najnižja vrednost	Najvišja vrednost
					Spodnja meja	Zgornja meja		
1	27	1,52	,509	,098	1,32	1,72	1	2
2	15	1,67	,488	,126	1,40	1,94	1	2
3	8	1,63	,518	,183	1,19	2,06	1	2
4	31	1,94	,250	,045	1,84	2,03	1	2
Total	81	1,72	,454	,050	1,62	1,82	1	2

Ob pogledu na povprečne ocene skupin (tabela 15) lahko opazimo nekoliko izstopajoče (1,94) povprečje skupine plesalcev, ki še nimajo rezultata na večjih tekmovanjih (skupina 4). Plesalci te skupine so se v povprečju pogosteje odločali za odgovor 2, to pomeni, da ne razmišljajo o koncu plesne kariere. V nasprotju s tem pa se pri skupini 1 (svetovni prvaki) že porajajo razmišljanja o koncu plesne kariere.

Posebno so nas zanimali predvideni vzroki za prenehanje športne kariere. Rezultati so prikazani v tabeli 16.

Tabela 16: Vzroki prenehanja športne kariere

Kdaj boš prenehal s svojim plesnim udejstvom (kaj bo odločilo)?	
VSOTA	
Nikoli	17
Poškodba	20
Čas	5
Denar	2
Nosečnost	3
Služba	2
Ne ve	20
Starost	5

Vzroki po vrstnem redu:

- 1 – poškodba
- 2 – ne ve
- 3 – nikoli

Po mnenju plesalcev zavzemajo poškodbe prvo mesto med vzroki za prenehanje športne kariere. Veliko tekmovalcev ne ve za razlog prenehanja plesanja. Skoraj enako število anketiranih pa je mnenja, da ne bo nikoli prenehalo s plesno kariero. Sklepamo, da je veliko plesalcev zelo motiviranih, da uživajo v svojih treningih, so zadovoljni s skupino in soplesalci.

Tabela 17 : Analiza variance dejavnikov vzrokov za konec plesne kariere

	Vsota kvadratov	df	Mean Square	F	Statistična značilnost
Med skupinami	2,649	3	,883	4,920	,004
V skupinah	13,820	77	,179		
Skupaj	16,469	80			

Kot lahko razberemo iz zgornje tabele, obstajajo statistično značilne razlike med odgovori skupin. Iz tabele 18 lahko ugotovimo, da so te statistično značilne razlike med skupinama 1 in 4, s čimer potrdimo rezultate, dobljene v tabeli 15.

Tabela 18: Prikaz statistično značilnih razlik med skupinami

Odkvisna spremenljivka	(I) skupina	(J) skupina	Razlika povprečij (I-J)	Standardna napaka	Značilnost	90 % interval zaupanja	
						Spodnja meja	Zgornja meja
.	1	2	-,148	,136	1,000	-,48	,19
		3	-,106	,171	1,000	-,52	,31
		4	-,417(*)	,112	,002	-,69	-,14
	2	1	,148	,136	1,000	-,19	,48
		3	,042	,185	1,000	-,41	,50
		4	-,269	,133	,283	-,59	,06
	3	1	,106	,171	1,000	-,31	,52
		2	-,042	,185	1,000	-,50	,41
		4	-,310	,168	,411	-,72	,10
	4	1	,417(*)	,112	,002	,14	,69
		2	,269	,133	,283	-,06	,59
		3	,310	,168	,411	-,10	,72

* Razlika povprečij je značilna pri napaki 10 %.

Tabela 19: Statistični postopek

	Vrednost	Stat. značilnost
Koeficient kontingence	,372	,005
Število veljavnih odgovorov	81	

Pri nadaljnjem preverjanju rezultatov s testom chi-kvadrat, ki je razvidno iz tabele 19, smo potrdili statistično značilne razlike odgovorov med skupinami 1 in 4.

Plesalčeva prihodnost v vlogi plesnega delavca

Trditev: Članska skupina svetovnih prvakov se v večini v prihodnosti vidi v vlogi plesnega delavca.

Tabela 20: Odstotkovna porazdelitev odgovorov

Ocene	Frekvenca	Odstotek	Veljaven odstotek	Skupni odstotek
Veljavni	1	11	13,6	13,6
	2	10	12,3	12,3
	3	23	28,4	28,4
	4	15	18,5	18,5
	5	22	27,2	27,2
Skupaj	81	100,0	100,0	100,0

Iz tabele 20 vidimo, da s trditvijo soglaša 59,2 % anketirancev. V vlogi plesnih delavcev pa se ne vidi 29,6 % anketiranih.

Posebej nas je zanimala skupina članov svetovnih prvakov, ker smo predvidevali, da le-ti nameravajo nadaljevati svoje delo kot plesni strokovnjaki.

Tabela 21: Odstotkovna porazdelitev odgovorov

	Povprečje	Ocene					Anketiranci/odstotek
Ocena		1	2	3	4	5	
Število ocen	3,703	2	6	3	3	13	27
Odstotek		7,4 %	22,2 %	11,1 %	11,1 %	48,1 %	100 %

Podatke smo obdelali ročno in ugotovili, da se skoraj 60 % članskih plesalcev (skupina svetovnih prvakov) v prihodnosti vidi v vlogah vaditeljev, učiteljev in trenerjev.

Tabela 22: Analiza variance odgovorov o plesalčevi prihodnosti v vlogi plesnega delavca

	Vsota kvadratov	df	Mean Square	F	Statistična značilnost
Med skupinami	7,669	3	2,556	1,403	,248
V skupinah	140,331	77	1,822		
Skupaj	148,000	80			

Iz tabele 22 ni razbrati statistično značilnih razlik med odgovori anketirancev.

Sklep

Odkar pomnim, se ukvarjam s plesom. V začetku mi je služil kot oblika druženja in športne aktivnosti, kasneje kot tekmovalni šport in končno kot rekreacija in vir zaslužka. Veliko prijateljev in soplesalcev, ki sem jih spoznal med svojo športno kariero, je šlo po podobni poti kot jaz.

Cilj dela je bil preveriti, zakaj so se plesalci hip-hopa pričeli udeleževati v plesu in zakaj se danes udeležujejo. V raziskavi nas je zanimalo, kateri dejavniki in kako močno so ti vplivali na motivacijo na treningih in na tekmovanjih. Še posebej pa nas je zanimalo, kako si plesalci predstavljajo konec športne kariere in kateri dejavniki bodo botrovali koncu. Raziskal pa sem tudi, ali imajo plesalci članske skupine namen nadaljevati svoje plesno življenje po koncu tekmovalne športne kariere v vlogi plesnega vaditelja, učitelja, trenerja.

V vzorec sem vključil 81 plesalcev hip hopa iz treh različnih športnih društev PK Kazina, PK MAK, ŠD Latino. Podatke sem zbiral s pomočjo ankete. Anketiranci so bili razdeljeni v 4 skupine, po kriteriju najvišjega doseženega rezultata v plesni karieri.

Z ustreznimi metodami sem preverjal hipoteze, ki so se nanašale na :

- motivacijske dejavnike, ki so botrovali začetku in trenutnemu udeleževanju v plesu ter tiste, ki vplivajo na vztrajanje v plesu - rezultati in vloga trenerja,
- na misel o koncu športne kariere in
- na vzroke, zaradi katerih bi končali športno kariero,
- na razmišljanja plesalcev članske skupine svetovnih prvakov da bi v prihodnosti nadaljevali delo v vlogi plesnega trenerja

Hipoteza 1 : Predpostavljal sem, da se plesalci članskih kategorij danes udeležujejo v plesu iz drugih/različnih dejavnikov, kot takrat, ko so začeli s plesnim udeleževanjem. Izkazalo se je, da se je s trditvijo strinjalo 91,4 % anketirancev. Nadalje sem raziskal, kateri so bili dejavniki, ki so botrovali začetku plesne kariere in kateri jih spremljajo danes. Med prve tri v vsakem obdobju so anketiranci rangirali :

A) na začetku kariere :

- 1 – ples sam
- 2 – glasba
- 3 – skupina

B) v času anketiranja :

- 1 – skupina
- 2 – trener
- 3 – ples sam

Zanimiv pri teh rezultatih je visok odstotek strinjanja, da so se dejavniki udeleževanja spremenili, vendar pa pogled na prve tri dejavnike razkriva le eno zamenjavo dejavnika med obema obdobjema kariere. Najpomembnejši dejavnik vključevanja anketirancev v ples je bil

ples sam, sledila je glasba in dejavnik skupina. Povzamemo lahko, da je namen plesalcev ob začetku plesne kariere uživanje v plesu in glasbi glasbi s hkratnim druženjem s prijatelji. Kot navajajo nekateri avtorji (Cecić Erpič, 2002), športno kariero sestavlja več stopenj, vsako stopnjo pa opredeljuje niz specifičnih zahtev. Stopnje športne kariere so zaznamovane s obdobji. Podobno lahko interpretiram rezultate prve hipoteze, saj se jasno vidi sprememba med najpogostejšimi dejavniki udejstvovanja s spremembo stopnje športne kariere. Namreč med najpomembnejše dejavnike, ki danes botrujejo udejstvovanju v plesu, se je po prehodu iz stopnje inicializacije (začetna stopnja) dejavnik glasba zamenjal s dejavnikom trener, kar nakazuje na bolj resen pristop k plesu in tekmovalne ambicije. Zadnje je zelo jasno pokazano pri trenerju kot motivacijskem dejavniku pri 3 skupini, kjer ga zaradi slabega rezultata na zadnjem DP, skupina ocenjuje znatno nižje, kot ga ocenjujejo ostale skupine. Zaradi visokega odstotka strinjanja s trditvijo o spremembi dejavnikov udejstvovanja, hipotezo 1 potrdimo.

Hipoteza 2 : Predpostavljala sem, da med 4 preiskovanimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike pri vrednotenju rezultata kot dejavnika motivacije. Izkazalo se je, da slabi 2/3 anketirancev soglašajo s trditvijo iz česar povzamemo, da ima rezultat pomembno vlogo kot motivacijski dejavnik plesalcev hip hopa. Hkrati pa je razvidna velika variacija povprečnih vrednosti ocen med skupinami. In sicer na eni strani z nizkim povprečjem ocen - skupini 1 in 4, ter na drugi skupini 2 in 3 s povprečno eno oceno višjim vrednotenjem rezultata kot motivacijskega dejavnika. Analiza variance je pokazala statistično značilno razliko med odgovori skupin anketirancev. S pomočjo post hoc Bonferroni testa smo izračunali, da so statistično značilne razlike med odgovori 2 in 4 skupine.

Deci in sod. (1981) so ugotavljali vplive tekmovalni na motivacijo. Ugotovili so da tekmovalni šport povzroča zamenjavo zunanjih nagrad (rezultat) za notranje nagrade (užitek). Navajajo tudi, da je za mlajše športnike značilnejša notranja motivacija, ki z uvajanjem nagrad v tekmovalno postaja vedno bolj ekstrinzična. Če rezultate dobljene pri drugi hipotezi navežem na ta dognanja, lahko iz povprečnih ocen vrednotenja rezultata kot dejavnika zunanje motivacije opazimo, da 4 skupina pripisuje rezultatu, kot dejavniku motivacije, statistično značilno nižjo vrednost, kot ostale skupine. Kar pomeni, da je njihova motivacija pri plesu bolj notranja kot zunanja. Hkrati se iz iste tabele povprečnih ocen vidi, da skupina 2 in 3 daje povprečno za oceno višjo vrednost rezultatu kot dejavniku zunanje motivacije. Potrdimo hipotezo 2.

Hipoteza 3 : Predpostavljala sem, da med 4 preiskovanimi skupinami obstajajo statistično značilne razlike pri ocenjevanju vpliva vloge trenerja kot dejavnika motivacije. Da je trener pomemben dejavnik treningov smo videli že pri obravnavi 1 hipoteze. Pri tem vprašanju pa se je z oceno - soglašam (4) in oceno - močno soglašam (5) opredelilo 86,4 % anketirancev. Le dva se nista strinjala s trditvijo. Izstopajoč je tudi podatek, da je 3 skupina povprečno ocenila trenerja za polovico ocene nižje, kot ostale skupine. To bi lahko razlagali s prisotnostjo nezadovolstva in razočaranja z uvrstitvijo na zadnjem državnem prvenstvu v hip hopu, na katerem je 3 skupina zasedla 7 mesto.

Tušak (2003), navaja dve vrsti motivacije v športni aktivnosti. Motivacijo za treninge in motivacijo za tekmovalno. Navaja tudi 6 stopensko pot do ustrezne motivacije, med katero so prisotni nagrajevanje, postavljanje ciljev, zavedanje vzponov in padcev idr. Za ustrezno motivacijo mora skrbeti trener s ustreznimi prijemi in tehnikami motiviranja. Vsak dober trener bi se moral zavedati pomembnosti motivacije in njenega vzdrževanja. To je lahko odločilni dejavnik uspešnosti športnika ali ekipe na treningih ali tekmovalnih. Rezultati dobljeni z ocenami trenerja kot dejavnika motivacije neposredno kažejo na uspešnost trenerja kot motivatorja.

Poleg dejavnika pozitivne motivacije pa je lahko trener tudi izvor socialne vzpodbude. Nastran Ule (1992) navaja, da pride do socialne vzpodbude ob prisotnosti drugih oseb v socialni situaciji. Trener ima s svojo avtoriteto in spoštovanjem pomemben vpliv na plesalce, ki se kaže v obliki vznemirjenja in možne povečane učinkovitosti.

Izračuni testov analize variance in chi-kvadrata nista pokazala statistično značilnih razlik v odgovorih skupin, iz česar sledi, da tretjo hipotezo potrdimo.

Hipoteza 4 : Preiskoval sem, kaj vpliva na pojavljanje misli/želje po prenehanju udejstvovanja v plesu. Izkazalo se je, da se le pri 28,4 % anketirancev pojavljajo misli na konec športne kariere, kar 71,6 % plesalcev pa trdi, da ne razmišlja o koncu športne kariere. Pri pregledu povprečnih vrednosti ocen opazimo izstopajoč rezultat 4 skupine - in sicer s povprečno oceno 1,94. Visoko povprečno oceno skupine brez rezultata si interpretiramo s pomočjo zagnanosti, neizkušenosti in pričakovanji skupine, ki se udejstvuje v plesu le kratko obdobje in ima tako rekoč še celo plesno kariero pred saboj. Nadalje so me zanimala mnenja anketirancev, kateri dejavnik bo po njihovem mnenju botroval koncu njihove športne kariere.

Po mnenju plesalcev zavzemajo poškodbe prvo mesto med vzroki za prenehanje športne kariere. Veliko tekmovalcev ne ve za razlog prenehanja plesanja. Skoraj enako število anketiranih pa je mnenja, da ne bo nikoli prenehalo s plesno kariero.

Cecić Erpič (2002) v svojem delu Konec športne kariere navaja, da na konec športne kariere vpliva več dejavnikov in da mešanica le teh povzroči konec športne kariere. Kot avtorica navaja, so najpogostejši dejavnik konca športne kariere, po statistiki, predvsem poškodbe. Ta isti dejavnik so izbrali v večini tudi naši anketiranci. Avtorica še navaja, da so kronološka starost, selekcija, poškodbe in posameznikova lastna izbira štirje najpogostejši faktorji, ki vplivajo na konec športne kariere.

Pri tem vprašanju sem s pomočjo analize variance in chi-kvadrata izračunal statistično značilne razlike med odgovori skupin. Iz tabele Bonferronijevega post hoc testa lahko razberemo, da so statistično značilne razlike med odgovori anketirancev skupine 1 in 4. Visoko povprečno oceno skupine 4 sem že omenil, na drugi strani pa je skupina 1 povprečno oceno odgovorov le 1,52. Zaradi nizkega odstotka anketirancev, ki razmišlja o koncu športne kariere, hipotezo zavrnemo.

Hipoteza 5 : Z zadnjo hipotezo sem ugotavljal namene članske skupine svetovnih prvakov o morebitnem prihodnjem udejstvovanju v plesu po koncu športne kariere v vlogi tenerja plesa. S to trditvijo soglaša ali močno soglaša 59,2 % anketirancev, na drugi strani pa s tem ne soglaša 29,6 % plesalcev. Razlaga bi lahko bila, da nekdo, ki se s plesom ukvarja dolgo časa, kljub temu da ima še druge obveznosti kot so študij, služba, družina, razmišlja o nadaljnjem udejstvovanju v plesu v vlogi plesnega delavca – trenerja plesa.

Tancig (1987) navaja, da tekmovalni dosežki predstavljajo najbolj učinkovito metodo samoučinkovitosti, saj bazira na osebnih izkušnjah. Poleg samoučinkovitosti, ki je močno povezana s tekmovalnimi dosežki, pa trener plesa potrebuje tudi znatno mero samozaupanja, ki ga ista avtorica opredeljuje kot oceno stopnje zaupanja, da se lahko z lastnim delom doseže željeno (visoko samozaupanje nujno potrebno za odločno nastopanje) in samozavesti, ki jo Musek in Pečjak (1994) opredeljujeta kot prepričanje osebe o svoji zmožnosti biti uspešen v športu. Člani skupine svetovnih prvakov imajo izpolnjen najpomembnejši pogoj – tekmovalne dosežke. Pri plesalcih, ki so se izrekli, da se v prihodnosti vidijo v vlogi plesnega delavca, lahko sklepamo, da ocenjujejo, da jim ne manjka, poleg tekmovalnih rezultatov, tudi ustrezne stopnje samozaupanja in samozavesti.

Iz tabele analize variance ni razbrati statistično značilnih razlik med odgovori anketirancev. Prav tako Bonferroni post hoc test ni pokazal statističnih razlik med odgovori skupin, pač pa se pri izračunu chi-kvadrata pokaže, da obstaja statistična značilna razlika pri odgovorih med

skupinami. Iz kontingenčne tabele so razvidne razlike med pričakovanimi in opazovanimi frekvencami porazdelitve odgovorov. Večje razlike lahko opazimo pri 1, 3 in 4 skupini. Hipotezo potrdimo.

Nadaljnje raziskave bi lahko bile usmerjene bolj poglobljeno v določeni segment športnikovega udejstvovanja v plesu – na primer konec športne kariere, dejavnike motivacije treninga, ipd. Moje diplomsko delo je lahko dobra iztočnica. Diplomsko delo je prvo v tej plesni zvrsti v Sloveniji. Med raziskovanjem in iskanjem literature nisem zasledil raziskav na področju hip-hopa, zaradi česar ne morem svojih rezultatov v večji meri primerjati z rezultati drugih raziskav.

Veliko rezultatov, dobljenih iz podatkov raziskave, se ujema z navajanjem in ugotovitvami drugih avtorjev s področij raziskovanja psihologije in sociologije. Splošne navedbe, zakonitosti in definicije je potrebno prenesti na športno področje in hkrati v konkretno situacijo.

Mislím, da je kar nekaj dejstev oziroma rezultatov, ki so uporabni v praksi. Predvsem bi izpostavil vlogo trenerja, ki ga anketiranci visoko ocenjujejo kot motivatorja, vendar se kljub temu nemalo trenerjev tega ne zaveda. Mogoče bi bilo smiselno uvesti obvezna izobraževanja s področja pedagogike, psihologije in sociologije za trenerje plesa. Izredno pomembna pri vadbi in visoko uvrščena dejavnika sta še glasba in skupina. Prav tako je za razmislek in morebitno poglobljeno študijo zanimiv visok delež vadečih, ki se ukvarjajo z mislijo na konec športne kariere. Zelo pomemben podatek je, da se večina plesalcev članske skupine svetovnih prvakov v prihodnosti vidi v vlogi plesnega trenerja.

Med samo raziskavo sem se srečal z mnogimi problemi, ki jih nisem načrtoval. Vendar sem od prve do zadnje minute delal z veseljem, saj sem »domač« na področju hip-hopa v Sloveniji, predvsem pa sem se ponovno srečal z marsikaterim soplesalcem iz preteklosti, nekaterimi trenerji in prijatelji.

Literatura

1. Ambrožič, F., & Leskošek, B. (2000). *Uvod v SPSS (verzija 10.0 za Windows) 2.*, popravljena in dopolnjena izdaja. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo.
2. Bečaj, J. (2000). *Temelji socialnega vplivanja*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
3. Bennett, A. (1999). *Hip Hop am Main: The localisation of rap music and hip hop culture*. Media, Culture & Society, Vol 21, Št. 1. str. 75.
4. Bizjan, M. (1999). *Šport od mladosti k zrelosti*, Ljubljana: Karantanija.
5. Cecić - Erpič, S. (2000). *Gibanje za življenje, zaključek športne kariere*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
6. Cecić - Erpič, S. (2002). *Konec športne kariere*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
7. Deci, E. L. in Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behaviour*. New York: Plenum Press.
8. Deci, E. L., Betley, G., Kahle, J., Abrams, L., & Porac, J. (1981). When trying to win: Competition and intrinsic motivation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 7, 79–83.
9. Flere, S. (1992). *Uvod v sociologijo*, Ljubljana: Časopisni zavod Uradni list Republike Slovenije.
10. Roberts, G. C. (1992). Understanding Motivation of Underserved Youth in Physical Activity Settings Newton et al. *Youth Society*. 2006; 37: 348–371.
11. Greendorfer in Blinde (1985). A Reconceptualization of the Process of Leaving the Role of Competitive Athlete Blinde and Greendorfer *International Review for the Sociology of Sport*, 1985; 20: 87–94.
12. Jambrek, P. (1980). *Uvod v sociologijo – prva knjiga*, Ljubljana: Pravna fakulteta.
13. Kristančič, A. (1999). *Individualna in skupinska komunikacija*, Ljubljana.
14. Krnjajič, S. (1990). *Dečja prijateljstva*, Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
15. Lipsitz, G. (1998). *The Hip Hop Hearings; Censorship, Social Memory, and Intergenerational Tensions among African Americans.*, in *Generations of Youth; Youth Cultures and History in Twentieth Century America*, Austin & Willard eds., New York University Press, New York. Str. 75.
16. McLeod, K. (1999). *Authenticity within Hip Hop and Other Cultures Threatened with Assimilation*. Journal of Communication, Vol 49, izdaja 4, Autumn, Samuels 1995; Silverman 1989 'Stereotyping Hip-Hop, Rap Music' supplementary reference.

17. Musek, J., Pečjak, V. (1994). *Psihologija*. Ljubljana: DZS.
18. Nastran Ule, M. (1992). *Socialna psihologija*, Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
19. Richey, V; S. Davines (1997). *The dancing nation*, British Dance Network, London, 1997, str. 9.
20. Salmela, J. (1994). *Tracing the roots of expert coaches: Searching for inspiration. Coaches Report*
21. Stephen, M. (1991). *Sociologija – ključni pojmi in dejstva*, Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
22. Tušak, M. & M. (1997). *Psihologija športa*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
23. Tušak, M. & M. & M. (2003). *Vloga družine in staršev v športu*, Ljubljana: Klub M. T.
24. Tušak, M. (2003). *Strategije motiviranja v športu*, Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
25. Tancig, S. (1987). *Izbrana poglavja psihologije telesne vzgoje in športa*. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo.
26. Vodeb, R. (2001). *Šport skozi psihoanalizo*, Trbovlje.
27. www.sbaza.net. *Socializacija*. (12. 8. 2006). Pridobljeno 15. 4. 2007
28. http://en.wikipedia.org/wiki/Hip_hop. *Hip hop*. Zadnjič osveženo 12. 4. 2007. Pridobljeno 17. 4. 2007
29. <http://www.b-boys.com/classic/hiphoptimeline.html>. *Unofficial hip hop timeline*. Pridobljeno 12. 4. 2007
30. http://sl.wikipedia.org/wiki/Hip_hop. *Hip hop*. Zadnjič osveženo 12. 4. 2007. Pridobljeno 17. 4. 2007
31. <http://www.colum.edu/SpecialEvents/hiphop.php>. *Rap and hip hop resources*. 2007. Pridobljeno 10. 5. 2007
32. <http://hiphoparchive.org/hiphopu/biblio/the-vibe-history-of-hip-hop/>. *The vibe history of hip hop*. 1999. Pridobljeno 18. 5. 2007
33. <http://www.plesna-zveza.si/>. *Rezultati tekmovanj*. Pridobljeno 5. 6. 2007

Priloga

Anketni vprašalnik

Fakulteta za šport
Gortanova 22
Ljubljana

ANKETA

Robert Rogelj Omahen

Anketa, ki je pred vami, je del raziskovalne naloge iz predmeta Sociologija športa 2. **Raziskovalna naloga** bo uporabljena in predstavljena na **Fakulteti za šport**. Podatki, zbrani z anketo, so namenjeni »striktno« v raziskovalne namene in niso javnega značaja (ne bodo objavljeni ali prikazani v taki obliki, kot se bodo pokazali z vašim odgovorom, ampak v obdelani in verjetno delno posplošeni obliki v smislu teksta ali grafa). Reševanje ankete bo **anonimno in neobvezno**, kar pomeni, da anketo rešuje, kdor želi.

Anketa je sestavljena iz dveh delov:

- **Prvi del** je sestavljen iz vprašanj, na katera boste odgovarjali s pisanjem odgovorov na prostor pod vprašanje. Odgovori so lahko kratki in jedrnat. V tem delu so tudi vprašanja, pri katerih je treba obkrožiti DA ali NE.

- **Drugi del** pa je sestavljen iz trditev, pod katerimi so številke 1 do 5. Svoj odgovor boste podali z obkrožitvijo številke, ki bo po vašem mnenju najbolj ustrezala stopnji vašega strinjanja s stavkom. Pri čemer pomeni **1 sploh se ne strinjam** in **5 se popolnoma strinjam**.

Namen ankete je spoznavanje socialnih povezav znotraj skupin. Prav tako pa so predmet raziskave tudi dejavniki, ki vplivajo na vaše treninge, navdušenje in željo po treningu, kaj vas žene naprej in vzroki, zakaj trenirate. Opazoval pa bom tudi odnos plesalcev do športnega plesa in kako se le-ta spreminja z leti.

Za vašo pomoč pri mojem raziskovalnem delu se vam vnaprej zahvaljujem

PRVI DEL

STAROST:

SPOL: M Ž

1. Napiši **tri največje dosežke** v hip-hopu v **zadnjih treh letih**:

2. Ali danes plešeš zaradi **drugih motivov/dejavnikov**, kot ko si pričel s plesno kariero?

DA

NE

3. Katere so bile bistvene/najpomembnejše **tri stvari/dejavniki**, zaradi katerih si se na **začetku** odločil za hip-hop?

4. Katere so **danes tiste tri stvari/dejavniki**, zaradi katerih še zmeraj nadaljuješ s treningi hip-hopa?

5. Ali kdaj pomisliš, da bi **prenehal** s plesom?

DA

NE

6. Kdaj boš **prenehal** s svojim plesnim udejstvovanjem (**kaj bo odločilo**)? Če sploh.

DRUGI DEL

Sploh se ne strinjam 1 2 3 4 5 se popolnoma strinjam

1. Vodstvo kluba **veliko** prispeva k moji motivaciji in delu na treningih.

1 2 3 4 5

2. Trener **veliko** prispeva k moji motivaciji na treningih.

1 2 3 4 5

3. Starši **veliko** prispevajo k moji motivaciji, vnemi in želji po treningih.

1 2 3 4 5

4. Prijatelji **veliko** prispevajo k moji motivaciji, vnemi in želji po treningih.

1 2 3 4 5

5. Moja punca/fant **veliko** prispeva k moji motivaciji, želji in vnemi po treningih.

1 2 3 4 5

6. Rezultati (tekmovanj) **pomembno** vplivajo na mojo motivacijo na treningih.

1 2 3 4 5

7. V družbi sem zaradi svojega znanja plesa in/ali rezultatov bolj **popularen**.

1 2 3 4 5

8. **Nagrade** ob dobrem rezultatu ali nastopu motivacijsko prispevajo k treningom.

1 2 3 4 5

9. Treningi mi predstavljajo **obveznost**, ki je lahko tudi neprijetna.

1 2 3 4 5

10. Treningi mi predstavljajo **zabavo** in sproščenost.

1 2 3 4 5

11. V **prihodnosti** se vidim (mogoče/sigurno) v vlogi **delavca v plesu** (trener/vaditelj ...).

1 2 3 4 5

12. V **skupini** nas veže posebna prijateljska **vez**.

1 2 3 4 5

13. S **skupino** preživim tudi poleg treningov **precej časa**.

1 2 3 4 5

14. **Skupina** je vsekakor eden **pomembnejših dejavnikov**, zakaj treniram.

1 2 3 4 5

15. Če v **skupini** ne bi bilo neke **topline**, bi sigurno **prenehal** trenirati.

1 2 3 4 5

Za konec pa bi vas prosil še, če dopišete, kakšno posebno pozitivno ali negativno stvar, ki bi jo izpostavili glede česar koli v zvezi s treningi, tekmovanji, skupino, plesno šolo ...

POZITIVNA STVAR

NEGATIVNA STVAR

Najlepša hvala, ker si si vzел(a) čas, želim ti lep preostanek večera.

Rezultati slovenskih plesalcev hip-hopa

Vključeni so le rezultati, doseženi na mednarodnih tekmovanjih.

Leto 2000

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Anja Radonjič	SP	mladinke	solo	2.
Kazina	SP	člani	Velike formacije	2.

Leto 2001

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Kazina	SP	mladinci	Velike formacije	2.
Roman Ulek	EP	pionirji	solo	1.
Blejski plesni studio	EP	pionirji	Male skupine	1.
Željko Božič in Jernej Šerjak	SP	člani	pari	2.
Kazina	SP	člani	Velike formacije	3.
Urška	SP	člani	Male skupine	3.

Leto 2002

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Kazina	SP	člani	Velike formacije	1.
Kazina	SP	člani	Male skupine	1.
Nuša Ambrožič in Katja Heberle	SP	pionirji	pari	1.
Željko Božič in Jernej Šerjak	SP	člani	pari	3.
Kazina	SP/EP	člani	Male skupine	1.
Bolero	SP/EP	člani	Velike formacije	1.

Leto 2003

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Kazina	EP	člani	Male skupine	1.
Željko Božič in Jernej Šerjak	EP	člani	pari	1.
Urška	SP	juniorji	Velike formacije	1.
Plesni studio M	SP	juniorji	Male skupine	1.
Željko Božič in Jernej Šerjak	SP	člani	pari	1.
Kazina	SP	člani	Velike formacije	2.
Anže Škrube in Mitja Zadravec	SP	mladinci	pari	2.
Blejski plesni studio	SP	člani	Male skupine	2.
Kazina	SP	člani	Male skupine	3.
Kazina	SP	mladinci	Velike formacije	3.

Leto 2004

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Anže Škrube	EP	mladinci	solo	3.
Matic Zadavec in Anže Škrube	SP	mladinci	Pari	1.
Matic Zadavec	SP	mladinci	solo	2.
Kaja Lin Avguštin Jagodič	SP	mladinke	solo	2.

Leto 2005

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Urška	EP	Pionirji	Velike formacije	3.
Blejski plesni studio	EP	Mladinci	Velike formacije	1.
Urška	EP	Mladinci	Velike formacije	2.
Kazina	EP	Člani	Velike formacije	1.
Blejski plesni studio	EP	člani	Velike formacije	2.
Latino	EP	člani	Velike formacije	3.
Blejski plesni studio	EP	Mladinci	Male skupine	1.
Blejski plesni studio	EP	Mladinci	Pari	1.
Urška	EP	mladinci	Pari	2.
Kazina	EP	Člani	Pari	3.
Kazina	EP	Člani	Solo	3.
Bolero	EP	članice	solo	3.
Blejski plesni studio	SP	mladinci	Velike formacije	1.
Urška	SP	mladinci	Velike formacije	2.
Blejski plesni studio	SP	Mladinci	Male skupine	1.
Urška	SP	mladinci	Male skupine	2.
Avguštin Jagodič Kaja Lin	SP	mladinke	solo	3.
Nika Kljun	SP	članice	solo	1.
Kazina	SP	Člani	Velike formacije	1.
Matic Zadavec in Anže Škrube	SP	Člani	pari	1.

Leto 2006

Ime in priimek	Rang tekmovanja	Kategorija	Disciplina	Mesto
Urška	EP	mladinci	Velike formacije	1.
Azra Selimanovič	EP	članice	Solo	1.
Žiga Jurečič	EP	mladinci	Solo	1.
Enej Jurečič in Žiga Jurečič	EP	mladinci	pari	1.
Matic Zadavec in Anže Škrube	SP	člani	pari	1.
Plesni studio M	SP	mladinci	Male skupine	1.
Urška	SP	mladinci	Mele skupine	2.
Urška	SP	mladinci	Velike formacije	1.
Kazina	SP	mladinci	Velike formacije	2.
Kazina	SP	člani	Velike formacije	2.

Tabele

Statistika analize variance

		N	Povprečje	St. odklon	St. napaka	95 % interval zaupanja		Najnižja vrednost	Najvišja vrednost
						Spodnja meja	Zgornja meja		
Vprašanje 2 – 1. del v.	1	27	1,07	,267	,051	,97	1,18	1	2
	2	15	1,13	,352	,091	,94	1,33	1	2
	3	8	1,13	,354	,125	,83	1,42	1	2
	4	31	1,06	,250	,045	,97	1,16	1	2
	Total	81	1,09	,283	,031	1,02	1,15	1	2
Vprašanje 6 – 2. del v.	1	27	3,41	1,279	,246	2,90	3,91	1	5
	2	15	4,27	,799	,206	3,82	4,71	3	5
	3	8	4,25	,886	,313	3,51	4,99	3	5
	4	31	3,39	1,145	,206	2,97	3,81	1	5
	Total	81	3,64	1,165	,129	3,38	3,90	1	5
Vprašanje 2 – 2. del v.	1	27	4,56	,698	,134	4,28	4,83	3	5
	2	15	4,47	,915	,236	3,96	4,97	2	5
	3	8	3,88	1,458	,515	2,66	5,09	1	5
	4	31	4,65	,661	,119	4,40	4,89	3	5
	Total	81	4,51	,839	,093	4,32	4,69	1	5
Vprašanje 5 – 1. del v.	1	27	1,52	,509	,098	1,32	1,72	1	2
	2	15	1,67	,488	,126	1,40	1,94	1	2
	3	8	1,63	,518	,183	1,19	2,06	1	2
	4	31	1,94	,250	,045	1,84	2,03	1	2
	Total	81	1,72	,454	,050	1,62	1,82	1	2
Vprašanje 11 – 2. del v.	1	27	3,70	1,463	,282	3,13	4,28	1	5
	2	15	3,47	1,356	,350	2,72	4,22	1	5
	3	8	3,00	1,773	,627	1,52	4,48	1	5
	4	31	3,03	1,110	,199	2,63	3,44	1	5
	Total	81	3,33	1,360	,151	3,03	3,63	1	5

Bonferroni test

Odvisna spremenljivka	(I) skupina	(J) skupina	Razlika povprečij (I-J)	Standardna napaka	Značilnost	90 % interval zaupanja	
						Spodnja meja	Zgornja meja
Vprašanje 2 – 1. del v.	1	2	-,059	,092	1,000	-,29	,17
		3	-,051	,115	1,000	-,33	,23
		4	,010	,075	1,000	-,18	,19
	2	1	,059	,092	1,000	-,17	,29
		3	,008	,126	1,000	-,30	,32
		4	,069	,090	1,000	-,15	,29
	3	1	,051	,115	1,000	-,23	,33
		2	-,008	,126	1,000	-,32	,30
		4	,060	,114	1,000	-,22	,34
	4	1	-,010	,075	1,000	-,19	,18
		2	-,069	,090	1,000	-,29	,15
		3	-,060	,114	1,000	-,34	,22
Vprašanje 6 – 2. del v.	1	2	-,859	,360	,117	-1,74	,02
		3	-,843	,450	,390	-1,94	,26
		4	,020	,294	1,000	-,70	,74
	2	1	,859	,360	,117	-,02	1,74
		3	,017	,490	1,000	-1,18	1,21
		4	,880(*)	,352	,087	,02	1,74
	3	1	,843	,450	,390	-,26	1,94
		2	-,017	,490	1,000	-1,21	1,18
		4	,863	,443	,332	-,22	1,95
	4	1	-,020	,294	1,000	-,74	,70
		2	-,880(*)	,352	,087	-1,74	-,02
		3	-,863	,443	,332	-1,95	,22
Vprašanje 2 – 2. del v.	1	2	,089	,266	1,000	-,56	,74
		3	,681	,332	,263	-,13	1,49
		4	-,090	,217	1,000	-,62	,44
	2	1	-,089	,266	1,000	-,74	,56
		3	,592	,361	,632	-,29	1,48
		4	-,178	,259	1,000	-,81	,46
	3	1	-,681	,332	,263	-1,49	,13
		2	-,592	,361	,632	-1,48	,29
		4	-,770	,327	,126	-1,57	,03
	4	1	,090	,217	1,000	-,44	,62
		2	,178	,259	1,000	-,46	,81
		3	,770	,327	,126	-,03	1,57

Vprašanje 5 – 1. del v.	1	2	-,148	,136	1,000	-,48	,19
		3	-,106	,171	1,000	-,52	,31
		4	-,417(*)	,112	,002	-,69	-,14
	2	1	,148	,136	1,000	-,19	,48
		3	,042	,185	1,000	-,41	,50
		4	-,269	,133	,283	-,59	,06
	3	1	,106	,171	1,000	-,31	,52
		2	-,042	,185	1,000	-,50	,41
		4	-,310	,168	,411	-,72	,10
	4	1	-,417(*)	,112	,002	,14	,69
		2	,269	,133	,283	-,06	,59
		3	,310	,168	,411	-,10	,72
Vprašanje 11 – 2. del v.	1	2	,237	,435	1,000	-,83	1,30
		3	,704	,543	1,000	-,63	2,03
		4	,671	,355	,376	-,20	1,54
	2	1	-,237	,435	1,000	-1,30	,83
		3	,467	,591	1,000	-,98	1,91
		4	,434	,425	1,000	-,60	1,47
	3	1	-,704	,543	1,000	-2,03	,63
		2	-,467	,591	1,000	-1,91	,98
		4	-,032	,535	1,000	-1,34	1,28
	4	1	-,671	,355	,376	-1,54	,20
		2	-,434	,425	1,000	-1,47	,60
		3	,032	,535	1,000	-1,28	1,34

* Razlika povprečij je značilna pri napaki 10%

Analiza variance

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Statistična značilnost
Vprašanje 2 – 1. del v.	Med skupinami	,064	3	,021	,259	,855
	V skupinah	6,331	77	,082		
	Skupaj	6,395	80			
Vprašanje 6 – 2. del v.	Med skupinami	12,311	3	4,104	3,281	,025
	V skupinah	96,307	77	1,251		
	Skupaj	108,617	80			
Vprašanje 2 – 2. del v.	Med skupinami	3,875	3	1,292	1,899	,137
	V skupinah	52,372	77	,680		
	Skupaj	56,247	80			
Vprašanje 5 – 1. del v.	Med skupinami	2,649	3	,883	4,920	,004
	V skupinah	13,820	77	,179		
	Skupaj	16,469	80			
Vprašanje 11 – 2. del v.	Med skupinami	7,669	3	2,556	1,403	,248
	V skupinah	140,331	77	1,822		
	Skupaj	148,000	80			

